

209808

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

0. 6.

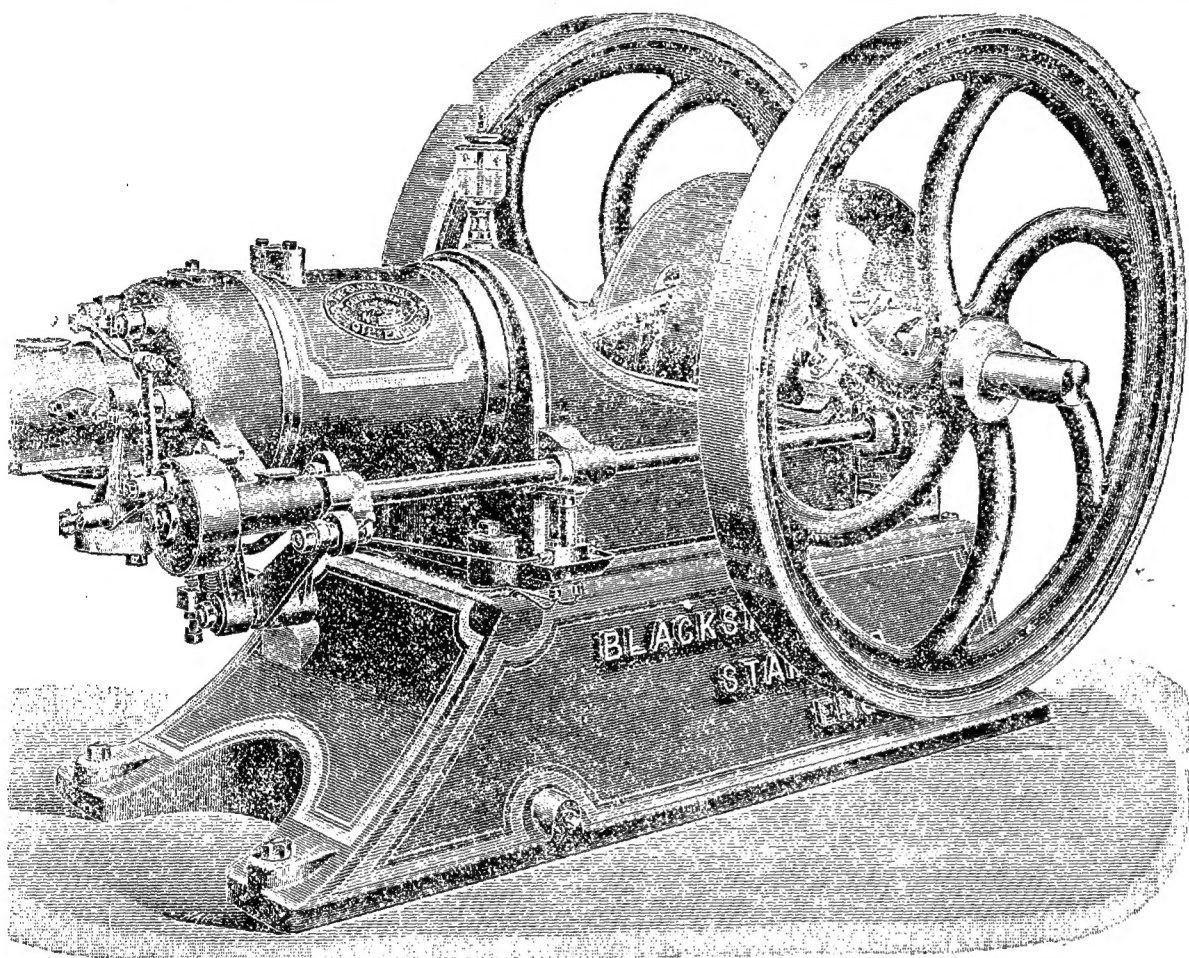
చెన్నపట్టణము 1920 వ సం॥రం జనవరి నెల 5 వ తేది సోమవారము

NO. 228

టము. ౬

సిద్ధార్థినామ సంవత్సరపు వ్యూహ శుద్ధపౌర్ణమి గి.

నందిక ౨౨

బ్లాకు స్టోను ఆయిల్ ఇంజనులు.

కిరణనాయిలు, క్రూడు ఆయిలు మున్నగు చమురుల నువయోగించి పనిచేయునట్లు తయారు చేయ

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాకు స్టోను ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు మంచి ప్రినవి. పూర్తియైన వివరములకును ధరలకును నేడే మాకు వ్రాయుడు.

పోలు ఏజెంట్లు:

మార్షలు నన్ను & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లావోరు, తంజావూరు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర వీరిధిమైన నొప్పులకు కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి సంతమాత్రమున నయము/ను.

సులభ వెల 0-10-0 అణాలు.

మోహినితైలము రు 0-12.

తామర తైలము 0-8-

దంతచూర్ణము 0-2-

అమృతాంజనం డిపో,

6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు

ంద్రదినపత్రిక చందా.

సములకు	18-0-0
సములకు	9-0-0
సములకు	4-8-0
సములకు	1-8-0

ంద్రవారపత్రిక చందా.

సములకు	8-0-0
--------	-------

పత్రిక" పోస్టుబాక్సు నెం 212 మదరాసు.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

అలోగ్యమున కార్యనిర్వహణమున పొందకుండా స్వాభావికమైన కొన్ని నిధులను అనుసరించుటవలననే కలుగుచున్నది. ఈ ఉచితమునైన పుస్తకము అలోగ్యమునకు మును కలుగజేసి కిరీరసౌఖ్యమును దృఢపాత్రమున. ఆ యుర్యక్తుని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇవామగా నీయవచ్చును. సోపానాది యు మే మే ధరించి మంజులము. కంటితే గ్రాహ్యమగును. (219)

వైద్యశాస్త్ర మణికంకర్ గోవిందజీ, ఆరంభిగవా పోస్టుబాక్సు, 187, బాబ్స్ మిషన్

నెల్లూరు బయస్కోప్ తియే

పెనాప్ట.

పెనాప్ట అనుకన్య పోలీసువారి చే దొంగలను కట్టించుటకుగా ప్రయత్నించుచున్న అనుచూదిన అత్యాశ్చర్యముగా నుండు. ఫలిం 15000 అనుగుల పొదుగు గల 10 భాగములతో అంత్యమవును సాయం. 6-15 గంటకు, రాత్రి 9-30

అభయమందున్నది?

(1045)

ఆయుర్వేదాశ్రమమున

కలరా, వేగు, ఇకల్లుయొకజా

ఇత్యాదులకు వేదికగాని భయమువలదు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి

శాస్త్రీయాయుర్వేదావధముల సిద్ధావధముల వ్యాధులను పోగొట్టుటయేగాక, రాకుండ నడ్డపెట్టును.

కలరామందులు. వేగుమందులు. ఇకల్లుయొకజా మందులు.

వెద్దపెట్టు రూ. 1-2-0 వెద్దపెట్టు రూ. 2-2-0
చిన్న " 0-12-0 చిన్న " 1-8-0

ఇంకను అనేకావధములు గలవు. ప్యాకింగ్-పోస్టేజి ఖర్చులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము.

కంటి విలాసము: మనోజరు, అయుర్వేదాశ్రమము, కరి, ఆచారప్పక పిల్ల, జి. జి. మదరాసు.

1804

నిరాశచెంద నవసరములేదు

మా మకరధ్వజము

పాపియాపెప్పిన్

నేనియవారికి తప్పక శ్రీశ్రీబలము కలుగును. ఏ నయమందునైనను ఎంతయెక్కువైనను నేనించ వచ్చును. సరియైన అనుపాదముతో వాడిన ఆస్తియైనను గుణమునిచ్చును.

ఈ క్రింద వ్రాయబడియుండు మకరధ్వజము వాడుటకుల గలుగు అద్భుతశక్తిని మీకు తెలుపగలదు.

1 దీర్ఘ కాలమునండి యందునట్టి అతీర్ణ వ్యాధిని కూడ ఇది తప్పక బదుల్యును.

2 క్షయతే భావమువారు తక్షణమే రాజౌషధమని పేరుగాంచిన మా మకరధ్వజమును ప్రత్యేక అనుపాదముతో వ్యాధి ముదరకమున పే వాడకలెను.

3 శ్రీలక్ష్మి (అంటుగునక్కకు కలుగునట్టి పొప్పి, ఎరుపు తెలుపు మున్నగు తగుమవ్యాధులు, గర్భప్రాణము మొదలగు) అన్ని విధములైన వ్యాధులకు దీనిని వాడకచ్చును. వ్యాధిని బదుల్యును మంచి బలమునిచ్చును. ప్రశస్తమైన తిరువార్ తుళ్ళుముగా శ్రీలక్ష్మి నీయతగినది.

4 మకరధ్వజము అతిమూల్యవ్యాధికి తక్షణం నివలైన గుణము నిచ్చును. కలుమారు మూత్రమునకు పోవుట, విదామాను, అరచేతులు అరకాళ్ళుయంటు మూత్రములో కలసి యుండు (గుగరు) అను చక్కెర నష్టభావముగల కన్నపు మొదలైనవాటిని ఒకవారములోకల బదుల్యును.

5 మకరధ్వజము పెగిలగమునకు దానిని అనుసరించి యందు వ్యాధులకు రామబాణమునంటిది. దీర్ఘ కాలము నండి యుండునట్టి కఠినవ్యాధులకు మేము తెలిపిన అనుపాదముతో వాడిన అద్భుతమైన గుణము కలుగును.

6 దీనిని వ్యాధితేటివారు వాడిన దుర్బలమును పోట్టి, నరములకు పలుకెత్తును నిచ్చును మునలితమునందు గాడ మంచి యావనము కలుగును.

7 బిడ్డలకు సాధారణముగా వచ్చునట్టి ఈడ్చువ్యాధి, కుక్కునాయదగ్గు, బాల్యమునందు గలుగు మృదము మల గోళముల వ్యాధులు దీనివలన అద్భుతముగా బదుల్యును.

మా ధరలు బీదవానికి సామాన్యులకు భవంతులకు పట్టు ఏర్పాటు చేసియున్నాము. మా బౌద్ధధములకు పట్టి పరిశుద్ధులను చేయవచ్చును. వాణ్యులకు శ్రేష్ఠ శ్రమము మేము గ్రూచిగా యిందుము. ఈ త్రైమాసిక ప్రాచుర్యంబును ఒకసారి మా బౌద్ధధమున వాడకొరెనము.

సిద్ధమకరధ్వజము (బంగారము కలిపినది) 1 కులము రూ 40. 80 మోతాదులకు వెల రూ 5. సామాన్య ద్రవ్యము 1 కులము వెల రూ 5. తపాలాఖర్చులు, పంపు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఎద్వరు సరసపరిల్లా

రక్తమును బాగుగా నుద్ధరణి, కండరములకు, నరములకు ఎంకలకు బలము నిచ్చును. నూతన రసాయనిక పద్ధతి రహితముగా తయారుచేయ బడినది. చర్మవ్యాధులకు, క్షుణ్ణము, వాతరోగములకు, మలబంధమును, పిత్తి మును బదుల్యును తొలగించును. మిక్కిలి ఆశ్చర్యముగా అనిక పద్ధతిప్రకారము సరసపరిల్లాను బంగారము పరిచినది. బుడ్డి 1 కి వెల రూ 2. పోస్టేజి, తపాలా ఖర్చులు ప్రత్యేకము. నేడే ఒకబుడ్డిని తెప్పించి చూడుడు.

ఎస్. బిశ్వాసు బ్రదర్సు, 231, అప్పరు చిట్టూరురోడ్డు, బాగుబజారు, కలకత్తా.

S. Biswas Brothers,

231 Upper Chitpur Road, Bgah Bazaar Calcutta.

ఉచితము ! Free !!

సర్కారునందు రిజిస్టరు చేయబడిన

అణాస్తాంపునందు చేపాలుము రసీదా:—ఈ ముస్తాంపులకు మూలము గల వాటి కివ్వబడును. ఈ మాత్రము నేనించి గుడి యెడల ఈ కర్మరసాక్షి ఆ రసీదనుండు చేపాలు నములోగా వాడును పంపితే వెలను వాడును పం ఈ ప్రతిజ్ఞను మేము హామ్యురట్టి చేయుచున్నాము.

గిరి బ్రదర్సు, స్టేషనర్యు, ట్రిప్లికే, మ

గుల్షన్ జోబన్.

శ్రీరథకాము ! భాతుపాస్తకము !! రోగనివారక:

ఈ మాత్రము ముద్రదీనినను ఆశ్చర్యమును లను గనుపలుగును. చిక్కినదవుడల బుట్టితేసి నిగనిగ చేయును. శరీరమును మూర్ఛిమి వీర్యవృద్ధిచే నిచ్చును. నడుమునొప్పి, వాయువు, క్షయము, క్యాసర కడుపునొప్పి, అతీర్ణము, మలబద్ధర, జ్వరములు, మూ మేహరోగము, మూత్రరోగము, స్వప్నమందలి శ్రీలక్ష్మదరము, కాలము తప్పి యుండునగుట వీటిని వాడుతేసి రక్తవృద్ధియు శుద్ధియు చేసి చర్మవంబం లను నశింపజేయును. వెల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0 రూ. 2-10-0. ర. ఖ. కలు.

దీ గుల్షన్ జోబన్ కంపెని, బొంబే

The Gulshan Johani Co., No. 3, Nagdevi Street,

ఇప్పుడే ఫౌంటెన్ పేనాలు ని

బ్లాక్ బర్డు రూ. 3-4-0 శ్రీకృష్ణా కం. 210
స్వాక్ రూ. 8-4-0 డిటో 205
వాటర్ మెక్ 6-8-0 డిటో 200

గిరి బ్రదర్సు, స్టేషనర్యు, ట్రిప్లికే, మ

మలయ చందన గనేరియా అను పెగిలగమునకు

పంచంగము

రాద్రసంవత్సరము. శ్రీపాదవారిది. ధర్మశాస్త్రవిషయములు కలవు. వెల 1-కి నాలుగు ప్రతులకు తక్కువ వండుబడ్డి (1251) గంధర్వపార్శ్వనీ, రాజ

కొర్నాటు పట్టుచీరలు

స్వంతకర్మగలచే గట్టి చామగలిగి గట్టియు సాంప్రద రంగులతో తగ్గుధరలకు మేలైన కొర్నాటు చీరలు:—మేలైనకట్టుతో వాగిరికైన యంచు మాయుల కందముగన, జవాకర్మ కలుగును నున్న గును కలనను గ్యారంటీ ఇవ్వమలేక ప్రెప్పివేసిన లను వాషీను చేయబడును. వ్యాపారులకు మంచి యివ్వబడును. అన్నిటికిని క్రిందిలానునకు ప్రా ప్తీతాంబర పట్టుచీరలు మట్టుతీసిన చీరలు వెల 64-10-0 తెల్లనిపేలు లక్క పచ్చని పట్టుచీరలు. రూ 64-4-0 శివరామయ్యర్ పట్టుచీరలు. 82-0-0 120 వరుస కచ్చిక్ పట్టుచీర 80 0-0 50 వరుస శివరామయ్యర్ ఉడలు. రత్న తాళ్ళు పట్టుచీర 29-8-0 80 వరుస ఎల పట్టుచీర 28-0-0 60 వరుస నలుపు కూరత్తు తా 25-0-0 40 వరుస ఎరుపు దివం పట్టి పట్టుచీర 20 వరుస ఎరుపుదివం పట్టి పట్టుచీర 20-0-0 70 వరుస ద్వితీ చీర 23-0-0. 50 వరుస ఎరుపు శేలము పట్టి 50 వరుస నలుపు నవ్వలరంగు పట్టుచీర 21-4-0 ఎరుపు పులిగన్న తాడనీ పట్టుచీర 21-4-0 లక్కకనుపు కూరత్తు తాడనీ చీర 25-0-0 పట్టు తాడనీ చీర 18-4-0 50 వరుస నల్ల చుక్క చీర 21-4-0

కొర్నాటు స్వజేకెస్

(1761) 272, మింటుపాస్టు

కంట్లోలు విచారణ

ఈ. వ. వాట్సన్ వి. సి. ఎస్. గారి యెదుట

(మా ప్రత్యేక లేఖకునియొద్దనుండి)

దేశీయ 1:— నేను 10 గంటలకు స్వేచ్ఛలో ఉన్నాను. విచారణ అంతర్గతమైనది. ప్రజాపక్షం, కార్యకర్తలకు వంతులుగా మారగొట్టింది. అధికారపక్షం నెరవేరింది అనిపించింది. కలెక్టర్ సాహెబుగారు, ఏలూరు తాలూకా కమిషనరీ కృష్ణారావు వంతులుగా మారుతున్నారని చెప్పారు. పేరుకు లాభం కలుగుతుంది. చూడు

గంగరాజుగారు

ఈ తొలి విచారణ బడినవారు జమీందారులు. వీరికి కలెక్టర్ గంగరాజుగారు, వీరు తమ పట్టు చెప్పిరి. ఏలూరులో పట్టు సీతారామయ్య పంపిన అధికార గానుంతు కాలము ముందుగా గంగరాజుగారు తాలూకా వ్యవహారములలో జోరీ తీసికొని నియంత్రించు. 1918 వ సంవత్సరము నెలవలకు బీదల నిమిత్తముగా మొదలగు మిల్లు భూముల గానూరు 8 కేంద్ర చొప్పున నియమించు అనంతరము 10 లు తక్కువగా బట్టినను, అమ్మించుచుండిరి. ఏలూరు తాలూకా యూజులలో నేను కొంతసేపు నిర్వహించి యేలూరులోని మిల్లు కను వర్తకలలోను శ్రమ చేయుచుండెడి అనంతరము కలెక్టరు.

ఇది తరువాత క్రొత్త ధాన్యమువచ్చి ధర తగ్గి కవు విధానముతో నవరములలో పోయినది. కలెక్టరు తహసీలుదారుగా నుండగా వెంటకట్టలనే దేలు వర్తకము సప్లయ చేయుచుండిరి. 1918 న మేములోలో సీతారామయ్య వంతులుగాని వారి సాహెబుగారు డిప్యూటీ కలెక్టరుగా పని నియమించిరి. అప్పుటినుండి ముమ్మారును మా తాలూకా కంట్లోలు వ్యవహారములలో జోరీ తీసికొని తొక్కిరి.

సరఫరా పంతులుగారిని బదిలీ చేయించి యేలూరుగా వెళ్లడం కృష్ణారావుగారిని ప్రత్యేకముగా నియమించిరి. ముమ్మారును సాహెబుగారు మీటింగ్ లో డిప్యూటీగా మొదలగు స్వేచ్ఛాధ్యక్షులు వచ్చిన ధరలకు కొని అమ్మకొన వచ్చుననియు మును మొదలగు ధాన్యము 8-12-0 కంటే ఎక్కువగా చెప్పినమాడలు అధికారము కొని యిచ్చి.

తహసీలుదారుగా నా తాలూకు రత్నమును న మొదలగు స్వేచ్ఛాధ్యక్షులు రెండు దఫాము యిచ్చుట కిచ్చిరి. ఒకసారి కొట్టు తాళము బ్రహ్మ సేరి. నేను రెండరు వెట్టితిని. మీ నెలపుత్రకా వు సిద్ధముగా నుండిరి అని చెప్పినను వివరము.

మును బీదలకు చాకగా ధాన్యమును శ్రమ చేయు అధికారులకు పోషకులయందేకి కాడను. శ్రమ చేయుచుండగా చెప్పినను వివరము. ఈ యొద్దనుండి యిప్పించబడినవారు స్త్రీదండ ధాన్య రులగు అధ్యక్షులకు అమ్మిరి. బీదలకు మాత్రము యిచ్చెను. ఈ తహసీలుదారుగారు వచ్చిన తరువాత ప్రకారము మేము సప్లయ చేయుచున్నట్లుండగా ముమ్మారును సాహెబుగారు యేలూరు తహసీలుదారు గారు మునుముగా నావగై రా తాలూకు ధాన్యపు కొట్టు సీట్లుచేసిరి. ముమ్మారును ధాన్యమును 3-4 వేల బస్తాలు విక్రయించుచున్నట్లు చెప్పిరి. ముమ్మారు రెండు వస్తు తెలివలేదు. తరువాత కొన్ని కమాండీ కలెక్టరు ధాన్య భార దొరగారి అంకితము సీట్లుచేయుచున్నట్లు చెప్పిరి. ఇంకను అనగా గారి విచారణ అంతర్గతము జరిగేముందుగా వలెనట్టికిని ముమ్మారు 100 కొట్లు ధాన్యము యిచ్చెను. 1919 వ సంవత్సరము ఆగస్టు నెలలో

మా తహసీలుదారు గారు డివిజన్ ఆఫీసరు స్టాన్లీ దొర గారు మా వర్తకలను మిల్లు భూములను పీల్చించి యేలూరు తాలూకా గ్రామములలోని డిపోలలో విక్రయము చేయుటకు రేట్లు నిర్ధారణ మొనర్చి మాలో ముఖ్యము 10 మంది మిల్లు యజమానులకు నాక భగవంతులగా వ్రాయించి పుచ్చుకొనిరి. ఆ భగవంతులగా నవరముల రెండు దినములు పని జరిగెడి. ముమ్మారును మా తహసీలుదారు గారు తమ్ము వెంకటరత్నము మంత్రాల సుబ్బారాయుడు గార్ల సహా ఆ భగవంతులగా ముమ్మారును గారికి భాగములను పంపిరి. తరువాత యెమ్మి జరిగె నోవాకు తెలియదు. కాని రెండురోజులకు ముమ్మారును సాహెబుగారు యేలూరువచ్చి, రాగానే భగవంతులగా వ్రాసిన వదిలుదొలి సురగరు కుర్రచేటి పూర్ణయ్య, తమ్మున నమస్కి రత్నయ్యగార్ల తాలూకు మిల్లుకొద్దకుపోయి మా తహసీలుదారు గారు వెంటనుండగా నడకమిల్లువారి తాలూకు 4200 బస్తాల భాగమును మేము రెండవ వెట్టివాము. మిత్త కొరక ప్రకారము డిపోలకు సప్లయ చేసెదము అని ప్రతిపాదించు ముర వెట్టికొన్నను వివర వివరములచే మేము మా గెక్కరము బంగారు రాసునయ్యగార్ల చెరువముగా విక్రయముచేసి తమ్ము వెంకటరత్నముగారికి సప్లయ చేయుటకు సదకు ధాన్యముగా వస్తు ఇచ్చిచేసిరి. తమ్ము వెంకటరత్నముగారు యెక్కిమెంటు దాఖలా పదిమందిలో నొకరైనను వారికి రేట్ యేలూరులో నుమాకు కి డిపోలను తాలూకాలో నుమాకు 40 డిపోలను నిచ్చిచేసిరి. వారి చెప్పునకువచ్చియు చెరువమును అధికారము నిర్ణయించిన ధరలకుంటే వెట్టక ధరల కమ్మకొని. చుట్టుపట్ల కమాండీల చేసిన ధాన్యము యవత్తు వారికి రేట్ ఇచ్చిరి. డిపోలముకంటే 230-300-400 చొప్పున కల యుచేసి వారు సాక్షు రాబట్టుకొనిరి. నవరు వెంకటరత్నము గారియొద్ద 80 వేల బస్తాల ధాన్యముండెను. వారిని కమాండీల చేయలేదు. వారి తాలూకు ధాన్యము విక్రయము చేసికొని యితిర జిల్లాలకు ఎరువుల చేయటాకై రెండవ సాహెబు గారు సహాయము చేసిరి. ఇందుకును కమాండీల చేయటమున కలెక్టరునైన 80 వేల రూపాయలను కలెక్టరుగారి 15 వేల రూపాయల లాభము తమ్ము వెంకటరత్నముగారికి వచ్చెను. తమ నవరు యవత్తు రెండవ మొదలగు విధముగా నమ్మకొని ఈ భగవంతులగా ప్రకారము అయిన నెలలు సప్లయ చేయవలసి యుండగా నెల ముదలకు రోజులు మాత్రము డిపోలకు సప్లయచేసి ముమ్మారును పుట్టి వెంకటరత్నముగారివై నెట్టి చక్క జరువలేదు. తరువాత తిరిగి నా తాలూకు ధాన్యము కమాండీల చేసెదము చెప్పించి యేలూరులో కొంతయు బయట కొంతయు తమ్ము వెంకటరత్నము గారి రేట్లు ప్రకారము సప్లయ చేయుటకు భగవంతులగా వ్రాయించుకొని నమ్మ చెప్పించియు నోటీసుల వచ్చియు గ్రామీ భూమిలకు చేసెదము చెప్పియు సదకు భగవంతులగా ప్రకారము పూర్తిగా సప్లయ చేయించుకొనిరి.

ఒక ప్రాకారము

ఏలూరులో ప్రాకారము కట్టగా నన్న వెన్నెన్ వెన్ రాజు వి. ఎ. డి. యల్., గారికి 150 యకరముల నదిపాలము కలదు. వీరిట్లు చెప్పిరి. ఆగస్టు నెలవలకు నెలలో నేను తరువాత కలెక్టరు కొద్దకుంటే పోవుచు మా స్నేహితులగు ముమ్మారును దూరపు బంధువుల నకు కలిసింది గంగరాజుగారి యొక్క ను వారి భాగములయొక్కయు ఇంటిలో బస చేయుచుండెడి యదను. ఆగస్టు పిత్తులలోని ధాన్యమును ముమ్మారును సాహెబుగారు కమాండీలచేసి కలిసింది గంగరాజు గారికిని కొంత కలకయ్యగారికిని, ఇచ్చించియును కలిసింది గంగరాజుగారు ముమ్మారును సాహెబుగారికి 1000 బస్తాలకు కలకయ్యగారు 3 వేల రూపాయలను లంచమిచ్చినట్లు కలిసింది గంగరాజుగారి మిల్లులో వారు తనతో చెప్పినందున తనకు తెలిసినదనియు, భాగం కలకయ్యగారు 3 వేల రూపాయలతో యిచ్చి 5 వేల రూపాయల లెక్కలలో భర్తవచ్చి నట్లు భాగముల పోట్లాడుకొనినా రని తాను వింటినయి కొత్తకు తహసీలుదారు ఇంటారు కొంతయునాడుగారికి

యద్దవల్లాడి నూర్యనారాయణ అవనోక మిల్లు భూములను 500 రూపాయలు లంచమిచ్చి యెక్కిమెంటు తాలూకా లోని మెట్టగ్రామములోని రైతువొద్దనుండి వెంటకొలకుల స్వేచ్ఛాధ్యక్షులను కమాండీల చేయించుకొని పట్టణమునకు తాడేపల్లి లోని రైతు మిల్లు కేసికొని లాభ ముదలించెనని తాను వింటినయి కొత్తకు తహసీలుదారు కలిమెమును నవ గుట్టమిచ్చినట్లు వింటినయి ఈ సంగతులు తాడేపల్లి కలెక్టరు కలిమెముని నిడదవోలునకు విచారణ నిమిత్తము రైలులో వెళ్లుచుండగా తానుకూడ ఆ బండిలోనే ప్రయాణము చేయుచు తాను చెప్పించున కార్యదర్శిగారు కాగితముమీద నోటు చేసికొని తరువాత తన వద్దను వ్రాసినగా తాని సంగతులతో స్టేటుమెంటువ్రాసి కంపిలించియు చెప్పి. సదకు స్టేటుమెంటు యీ రోజు వాట్సన్ దొర గారియొద్ద కార్యదర్శి దాఖలుచేసిరి. కలిసింది గంగరాజుగారు మొదలు నడిగినప్పుడు తాను లంచము నియోజకనియు, స్టేటుమెంటు నిచ్చినవరువాత క్రొత్తి కుచ్చి యడుగగా కంట్లోలు వ్యవహారము పూర్తి యగుటకు ఆ విషయమున నే నేమియు చెప్ప నన్నట్లుకూడ చెప్పరాజుగారు చెప్పిరి. తరువాత ఏలూరు వర్తకలకు కురి చేటి పూర్ణయ్య జుగా నుచ్చుకొన్నాడు మేలే గంగరాజు గారు చెప్పిన సాక్షులనే బలకరించిరి. కేసు కేవలకి వాయిదాచేయబడినది.

649

నవంబరు 1842

బంగారు, వెండి, రత్నముల

నగలును, ఇతర వస్తువులును

వాటిని యిచ్చిన పుచ్చుకొని నైతము ఇవ్వబడును.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చైవాజుగారురోడ్డు, మద్రాసు.

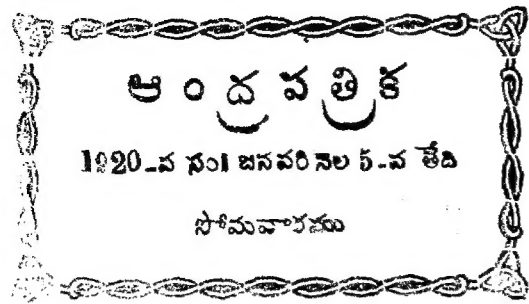
నగలు వాణ్యముగాను, పూచీతోడను, కలకలము లియించుచేసి విక్రయించుట వుండును. ఈ రుస లేనివాటిని అతిక్రమముగా అగ్రుమేరకు లంచ చేసి ఇవ్వబడును. ఒకసారి అగ్రుమేరపు నగలు తయారీ చేసుకొన్న వారికి వాని మానముకంటే ఎక్కువకొరవచ్చును.

గొప్ప కుస్తీ పందెములు

బెంగుళూరు నగరమునందు 1920-వ సం॥ము జనవరి నెల 17-వ తేది శనివారము మొదలుకొని మైసూరు జింఖానావారి రెజ్లెంగు టోర్నీ మొదలు వారి అనుగ్రహమున కొన్ని కుస్తీ పందెములు జరుపబడును. రూ. 500, 300, 200, 150 ఘన మైన బహుమతులు పందెములో జయముందిన వారి కొనగబడును. ఇందు కరుదెంచుట కిష్టము గల పోటీదార్లు ఈ క్రింది చిరునామాకు దరఖాస్తులను 1920-వ సం॥ జనవరి నెల 5-వ తేది లోగా పంపుకొని ఇతర వివరములను కూడ తెలిసి కొనవచ్చును.

ఆర్. సుందరరాజ్
ఆర్గనైజరు,
7/14 మట్ రోడ్డు, శంకరపూరు,
(1975) బెంగుళూరు పి.టి.
R. SUNDARA RAJ,
ORGANISER,
7/14 Mutt Road, Shankara Pura,
Bangalore City.

తొట్టలయందు
అభిలాష లేనిమానవు
తను! నుమా! సంకోచ
మరియెవ్వరిని లేకు. ఫలస్స
తీగలు బహుచక్రక మాజు
యందు దొరుకును. ఇదియే
జాబితాకు ప్రార
పి. వి. మా
(1952)

సహకారోద్యమరహస్యము

1918-19 సంవత్సరమున సహకార సంఘము లెటుల వర్ధిల్లెనో చెలిపెడి, నివేదిక మిప్పుడు ప్రచురింపబడినది. సహకారోద్యమము చెన్నరాజధానియందు కొంతవడి వ్యాపించుచున్నది గాని, తగినంత యభివృద్ధిమాత్రము గన్పట్టదు. పాశ్చాత్య దేశములలో నీ యభివృద్ధి విస్తారముగ గన్పట్టుచుండ, హిందూ దేశ మింత వెనుకబడుటకు కారణ మేమైయుండునో యని అనేకులు విచింతింపవచ్చును. సహకారభావము, జాతిమతభేదములచే నిండియున్న హిందూ దేశమునకు క్రొత్తదగుటచే, తగినంత యభివృద్ధి గాన్పించలేదని, కొందరు పలుకుచున్నారు. ఈ వాక్యము లెంతవరకు సత్యములో కనుగొనిన గాని భౌతికరహస్యము గూర్చి యోచించుటకు వీలులేదు. సహకారసంఘములు నడచుచున్న ప్రస్తుతకదలి, పాశ్చాత్య దేశములలో నవలంబించబడెడి త్రోవనే అనుకరించుచున్నదనుటకు సందియము లేదు. సహకారోద్యమము పాశ్చాత్యదేశములం దొక గొప్పకొఱత దీర్చుట కుద్దేశము. ఆ దేశములందు ధనవంతులు తమ ధనమును బడిని వియోగించి, బీదల బాధను తీర్చి, బీదలభివృద్ధిజెందుట కవకాశము గావించుట. ధనవంతులయొక్క మీరి, బీదల వర్ధించుటకు వీలు లేకబోయెను. ఈ దాస్యము నుండి బీదలు తప్పించుకొను మార్గము లన్వేషింపబడెను. సహకారోద్యమము, బీదలకు సంఘము నందుచిత్రానమును, నొసగుటకు ప్రయత్నించెను. ఐకమత్యముచే బీద లెంతవనియెనను సాధింపగల రనియూ, ఆత్మగౌరవము నిలుపుకొనగల రనియు, ధనవంతుల కూడిగము జేయ నక్కరలేదనియు, సహకారోద్యమము వెల్లడించెను.

సహకారసంఘములందు ధనవంతులకును ధనహీనులకును సమానస్థానము గలదు. సమానపుహక్కులు గలవు. సహకారోద్యమము ధనవంతులకును ధనహీనులకును గల యంతరముల కొంతవడి దగ్గించెను. ధనహీనుల జీవనమును సహనయోగ్యముగ గావించెను. వారిలో నైకమత్యమును పురికొల్పెను. సహకారోద్యమము మూలమున పాశ్చాత్యదేశముల దుస్థితి పూర్తిగ దొలగలేదు. సహకారోద్యమ మొక్కటియే, బీదల భాగ్యవంతుల తారతమ్యములను తొలగించునను విశ్వాసము తగ్గిపోయెను. ఇందుకు నూతనమార్గము లన్వేషింపబడుచున్నది. బాల్లివిసము పాశ్చాత్యభివృద్ధిములో సత్వరముగ వ్యాపించుటకు, ధనవంతులపై గలక్రోధమే ముఖ్యకారణము. బాల్లివిసము క్రోధసంజనితము. ప్రస్తుతసంఘపు కట్టుబడి గూర్చించుచున్నను, సంఘమందలి సమన్వయము జేయుట కక్కరలేదు. పునర్నిర్మాణ మేకదృశ్యము. ఇదోచక పాశ్చాత్యదేశమున బాల్లివిసము అట్టి సమస్యను, అది సంఘము సమన్వయము చేయవలసివచ్చును. సహకారసంఘములందు, పాశ్చాత్యదేశములందు దీర్చుటకు సహకారోద్యమము జనించుటచే, అయ్యది శీఘ్రముగ వ్యాప్తి గాంచెను. అట్టి కొంత హిందూ దేశమునందు గలదా? పాశ్చాత్యదేశమునకును హిందూ దేశమునకును తులనానుభవము వా? ఈ ప్రశ్నలకు తగినసమాధాన మరసిన, హిందూ దేశమునందు సహకారోద్యమము సరియగువ్యాప్తిగాంచుకుండుటకు కారణ మెద్దియో బయల్పడగలదు.

హిందూ దేశమునం దెన్నడును, ధనసంపాదనాభిలాష ననుసరించి, సంఘము నిర్మించబడలేదు. హిందూదేశపు కులభేదములు ధనసంపదనై నాధారపడి యుండ లేదు. దివగ్రాసమునకు లేని బ్రాహ్మణుడు అన్ని జాతుల వారిచే గౌరవించబడుచుండెను. సంఘవిధుల నాతడు నిర్మించుచుండెను. రాజులు జ్ఞానవంతులను పూజించుచుండిరి. ధనపు లేమిమాత్రముచే, సంఘమునం దెవరికిని గౌరవహాని గలుగలేదు. ప్రాచీన కర్మితు లిప్పుడు కొంతవరకు మారినను, నవి పూర్తిగ మాసిపోలేదు. “స్వదేశే పూజ్యతే రాజా, విద్యానర్హత్ర పూజ్యతే” అనుసత్యమీ కాలమునకును వర్తించుచున్నది. విజ్ఞానధనమున కేదియు సరికాదనుభావ మిప్పుడును వ్యాపించి యున్నది. ఇట్టి స్థితిలో, పాశ్చాత్యసంఘమున కనుకూలించు సహకారవద్ధతుల నెట్టిమార్పు లేకుండ హిందూ దేశమునందు స్థాపించుటచే విజయము గలుగనపు డాశ్చర్యపడ నవసరము లేదు. సహకార వద్ధతు లీమాదిరిగ ప్రాచీన హిందూ దేశమునం దవలంబించబడక బోయినను, సహకారభావము సర్వత్ర వ్యాపించెననుటకు సందియములేదు. ప్రాచీనసంఘ నిర్మాణమునందే సహకారావలంబనమున కేర్పాటులు గలవు. గ్రామజీవనమే ఇందులకు తార్కాణము. గ్రామములందన్ని సంఘములవారును, ఒకరి కొకరు తోడ్పడుట విధిగ నెంచబడెను. ధనవంతుని కయినను, ధనహీనున కయినను, జీవనము నిశ్చింతతో గడచిపోవుచుండెను. ప్రస్తుతకాలమున ప్రబలుచున్న స్పర్ధకు గాని, సంఘర్షణముకుగాని నవకాశము లేకుండెను.

కర్మకునిజీవనము నుదాహరణముగ తీసికొందము. వానికి కుమ్యరవాడు కుండల నిచ్చుచుండెను. వడ్రంగి వ్యవసాయపు పనిముట్లను తయారు జేయుచుండెను. గృహనిర్మాణము గావించుచుండెను. చెప్పల మొదలగువాటిని మాదిగవాండ్రు తయారుజేయుచుండిరి. మాలవాండ్రు పొలము పనికి తోడ్పడుచుండిరి. మంగలి తురకర్మను చేయుచుండెను. బ్రాహ్మణుడుశుభాశుభ కార్యముల జరుపుచుండెను. సాలీలు బట్టల దయారుజేయుచుండిరి. వర్తకుడు జీవితావసరములను సమకూర్చుచుండెను. కరణములు లెక్కలవాయుచుండిరి. పూజారులు వైద్యము సేయుచుండిరి. వీరందరును జీవనసాయమునకు ప్రతిఫలముగ, తనకు వుండిన ధాన్యములో కొంతభాగమును కర్మకుడు వారల కిచ్చుచుండెను. ఇట్లులే నీమిగిలినవారి తరులనుండి లాభము బొందుచు, వారియెడ తమ ధర్మమును నెరవేర్చుచుండిరి. ఈవిధముగ గ్రామస్థుల జీవితము ఎట్టి యవాంతరములు లేక, నెమ్మదిగ జరిగిపోవుచుండెను. గ్రామములో నొకరిజేమము నింకొకరు కాపాడుచుండిరి. సమష్టిజీవితమునం దింత కన్నను సహకారభావ మేమియుండును? పాశ్చాత్యదేశములనుసరించి, ఇటీవలవ్యక్తిజీవితమీ దేశమునందును ప్రవేశ పెట్టబడినది. గ్రామములయందలి పూర్వపుకట్టుబాటులన్నియు నడలించబడినవి. ఆదేశములందు ప్రబలినకీడులే ఈదేశమునందునుపాచుకొనుచున్నవి. వ్యక్తిజీవనపు భిజ్జించుట దొలగి

చుకొనుటకు, పాశ్చాత్యదేశములందీ ద్యమము నెలకొల్పబడినది. అందుకే దేశమునందుగూడ స్థాపించబడినది.

కాని, ఉద్యమస్థాపకులు, ప్రాచీనదేశమునందు ప్రబలిన సహకారవద్ధతులను, కేవలము ధనాభిలాష వడిన వద్ధతులను ప్రవేశ పెట్టిరి. ఇంచినగ్రామజీవితము అడుగంటుచున్న వద్ధతులూ, హిందూసంఘము జీర్ణింకున్నది. పూర్వపు గ్రామజీవిత మెంతమయిందో, అన్యదేశ దండయాత్రలచే రాజునుండి వేరొక రాజవశ మగుచున్న జీవితమునం దెట్టిమార్పు గలుగక క్రమముగ కాలముగడుపుటబట్టియే, కనుగొనవచ్చుటకు నీకాలమునం దెట్టిమాత్రవేళ పెట్టుటకువీలుండదనుమాటనిజ నివాటిని మొదలంటుదీసివైచి, క్రొత్తవర్ణించుటవలన విజయము గలుగనేరదు. సంఘ మిప్పుడు మహావిప్లవముచే కల్లు యున్నది. పాశ్చాత్యదేశము లవలంబదృశ్య లెంతవర కుపయోగకరమున త్వరలో దెలుపగలదు. ఇట్టి విషయన పాశ్చాత్యదేశ వద్ధతుల నవలంబించునాదూ దేశము ముందు వెనుకల నారసి, కతతో మెలంగవలయును. సహకారోద్యమ కభివృద్ధిగాంచుకుండుటకు, ఉద్యమ హిందూసంఘునిర్మాణమును తిన్నగ బోవుటయే ముఖ్యకారణముగ నొసహకారసంఘము లింతవరకును ధనముగ తోడ్పడుచున్నది గాని, కంతగ తోడ్పడుటలేదని, మాయెనుట దికబట్టి గ్రహించవచ్చును.

వ్యవసాయ సహకారసంఘములలో వ్యవసాయదారులును 23783 మంది, సభ్యులుగ గలరు. వ్యవసాయదారుల వ్యవసాయముజేయని భూస్వాములున వ్యవసాయము జేసెడి భూస్వాములుకొలుదాల్చును, 4111 మంది పొలపును గలరు. ఇందునుబట్టి భూస్వాముడ్రును సహకారసంఘములలో జేష్టిక పడుట లేదని స్పష్టమగుచున్నది. యోగవడని సహకారసంఘములవలన యోజన ముండదు. బీకవారలకు గూడ సంఘముల లాభములను చేహార్చుట త్నించవలయునని, రిజిస్ట్రార్ గు హెమింను, ప్రభుత్వమువారును కూడ హెచ్చరించుచున్నది. సహకారోద్యమము 1904 నుండి నం దారంభ మయినను, ఇంకను ములకీవిషయమే తెలియదనియూ, ఇత్రజలను ప్రబోధించుట యవసరమనిత్యమువారు సూచించుచున్నారు. వారివిషయమై జూపుచున్న యంతాశంసాపాత్రమే. కాని, సహకారోద్యమము వల యభివృద్ధి జెందుట లేదో ప్రభుత్వము వారు యోచించుట ఇటీవల న్యాయమూర్తి టి. వి. శేషగిగారు, సహకారసభ కధ్యక్షత వహకారోద్యమము నూతనమార్గముల నని, ఉద్బోధించిరి. నూతనమార్గములే సహకారోద్యమాభిమానులు నిష్పక్షపాతసి, సక్రమమార్గముల నన్వేషింపవలసి, వారిశయ చాలవరకు వ్యర్థము

ఉదారవంత మగు సామ్రాజ్యము.

‘నేషను’ వత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—

“ఇప్పుడు మన సామ్రాజ్యమును తిలకించిన విధే శీయులకు దాని స్వభావము గోచరింపదు. మన లో నెవరును దానిని వారికి నుబోధకము గావించ జాలము. మన వివిధపాలనావిధానములయందు దేశ త్వము కనబడుటలేదు. భారతదేశమునకు అంతటి అలస్యము గాకుండగ స్వపరిపాలనము నొసంగ వలెనని ప్రయత్నముల చేయుచున్నాము. మాల్యా లో ననేకతరములనుండి సైనిక సహాయము న నాటంకముల గల్పించి నే డొక్కొక్కటిగా వారల యుక్తరల దీర్చినారు. ఈ రెండు ప్రదేశముల యందును విప్లవకరముగు స్వయంనిర్ణయసూత్రము ననువర్తించకపోయినను, ఉదారవంతమగు మన సామ్రాజ్య సాంప్రదాయముల కనుగుణముగ ప్రవర్తించుచున్నాము. మనకింద నున్న పాలిత జాతులు తమ యిచ్చవచ్చిన టుండుటకు మన మంగీకరింపము. కాని, కొన్ని నియమములకు కట్టు వడి, కొంతవరకు వారు వారిజీవితములకు సంబంధించిన విషయనిర్ణయాణ మొనరించుటకు మన మనుమ్రెసాగుచుము. ఇట్లాండు, ఈజిప్టు దేశము లిందులకు ప్రతికూలోదాహరణములుగ నున్నవి. ఇట్లాండులో కఠినశాసనప్రయోగ యంత్రమును తీవ్రత నొందించితిమి. కడచిన యెన్నికలలో దేశము నంతను తమవంక కాకర్చించుకొనిన వక్షమువారిని సంపూర్ణముగ నడంచితమి. రాజకీయ నిర్బంధితులలో కొందరికి విముక్తి గల్పించితమి. రాజభక్తికి స్పృహకేటు నొందని ఐరిషుదేశజను మోటానుబుడిలో బోవుట నేరమని నిర్ణయించితమి. ఇట్లాండు దేశమున మన మువలంబించు విధానము మిగుల ఆగ్రహవేళమును జనింపజేయుచున్నది. ఆ దేశజలను తిరుగుబాటునకు ప్రేరేపించి, తన్మూలమున వారికి గల స్వకరిపాలనాశయము దూరస్థము చేయ నెంచిన అల్పసంఖ్యాకుల ప్రోద్బలముచే నట్టి విధాన ము వలంబించ బడు చున్నదని “తైము” వత్రిక కూడ వ్రాయవలసి వచ్చినది. ఈజిప్టుదేశపుస్థితి కొంచెము నయము. సంరక్షకుల క్రింద నేవకులుగ నుండుట కాశవడు అల్పసంఖ్యాకు లగు ఈజిప్టుదేశజలను దేశమంతయు నేకగ్రీవముగ తృణీకరించి, తన ఆగ్రహమునకు లోను గావించుకొనుచున్నది. మిల్నరు కమిషనువలన రాజీనామా కుదురునను ఆశ మిగుల దూరమగుచున్నది. ఆ సంఘమువారి రాకవలన నా దేశీయుల కాగ్రహము కలుగుట కెక్కుడు అవకాశములు కలవని ఊహింపవలసి యున్నది. ఈ ఆగ్రహమునకు దగిన కారణములు లేకపోలేదు. వారి ఆశయములను నిఫలవరచుట కాలస్యము గావించుటవలన, వారికోర్కె లతిక్లిప్తములుగ నున్నవి. అట్టికోర్కెలనుండి వారి మానసములను తొలగించుట దుర్లభము. అట్టి విశ్లేషణితి యందున్న సామ్రాజ్యము తన ప్రధానలక్షణము గోల్పోయినది. దీని కేకమానసము గాని, యేక విధానము గాని, యేకసూత్రావలంబనము గాని లేదు. వివిధప్రదేశములయందును వివిధ మంత్రి పుంగవులును, సైనికోద్యోగులును, అధికారులును తమ యిచ్చవచ్చినట్లు చేయుచున్నారు. మాంటాగుగారుండుట భారతదేశపు అదృష్టము. ఫ్రెంచి కథ వుండుట ఇట్లాండు దురదృష్టము.”

ఆంధ్రనిర్బంధితుని విడుదల
ఇన్ని నాళ్లకు దర్శి చెంచయ్యగారు నిర్బంధము నుండి విడువబడిరి. వీరు ప్రస్తుతము చెన్నపురిలో నున్నారు. సార్వభౌమునియాజ్ఞను శిరసావ

హించి, వీరికి తిరిగి స్వాతంత్ర్య మిప్పించిన విల్లింగ్డను ప్రభువుగారు ఆంధ్రుల కృతజ్ఞత కెంతయు పాత్రులు. చెంచయ్యగారు రొసల్వినదోష మెద్దియో తెలియదు. వీరు వ్యవసాయవిద్య నభ్యసించుట కై 1912-వ సంవత్సరమున అమెరికాకు వెడలిరి. విద్యను ముగించి, వీరు స్వదేశమునకు వచ్చుచుండ, మార్గముననే అరెస్టు కాబడి, అప్పటినుండియు నిర్బంధమున నున్నారు. వారిని విడిచినముల నుండియు విలపించుచున్న తల్లియొక్కయు సోదరులయొక్కయు శోకమునకు మేరయుండదు. చెంచయ్యగారి విడుదల వారల శోకమును మాన్పగలదు. వారి నిర్బంధవిమోచనముకొరకై ఆంధ్రులు సలిపిన కృషి అంతవీశేష మయినది గాదు. ఆంధ్రదేశపు రాజకీయసమావేశములు తీర్మానముల మాత్రము గావించినవి. గా. బి. యశ. శర్మగారు సామ్రాజ్యశాసననిర్మాణసభలో వీరి విడుదల విషయమై ప్రశ్నలను వదే వదే యడిగి, ప్రభుత్వమువారి నీ విషయమై తొందరజెట్టిరి. ఆంధ్ర సివిలు రైట్సుకమిటీ వారి విషయమై సలిపిన కృషి మిగుల ప్రశంసార్హము. వీరు విజ్ఞానవలను వెంటవెంటనే బంపుచు, ప్రభుత్వమువారి దృష్టి కీవిషయము ననవరతము దెచ్చుచుండిరి. ఈకమిటీకి కార్యదర్శిగ నుండి మిగులవట్టుదలతో కృషి సలిపిన, యం. వి. యశ. శర్మగారు రెంలేయు ప్రశంసాపాత్రులు. సంస్కరణములచే గలిగిన యానందముకన్న దేశమునందు నిర్బంధితుల విమోచనముచే గలిగిన మహాదానందము అనేక మడుంగు లతిశయించె ననుట కెంతమాత్రము సందియములేదు.

ఫిజీదీవులు: ఇన్ డెన్చరులు.
ఫిజీదీవులకు వలసపోయిన కూలీల ఇక డెన్చరుల నన్నిటిని ఆ ప్రభుత్వమువారు రద్దుజేసినందుల కెంతయు సంతసము గలుగుచున్నది. ఇకముందీ జానిసవద్దటి బ్రిటిషుసామ్రాజ్యమున తలజూపకకుండ, బ్రిటిషు పార్లమెంటుసభవారు కట్టుదిట్టముల గావించుట భావ్యము.

స్థానికాది వార్తలు

(౧)

ఆంధ్ర నిర్బంధితులు

దర్శి చెంచయ్యగారు

మదరాసు పౌరులసభ.

శ్రీయుత దర్శి చెంచయ్యగారి నిర్బంధవిమోచన కారవార్తముగా చెన్నపురి నగరవాసులసభ యొకటి రేపుసాయంకాలము 5 గంటలకు గోవిందప్పనాయనివిధిలో నున్న సౌందర్యమహాలులో జరుగును. ఆంధ్ర సివిలు రైట్సు కమిటీవారు చెంచయ్యగారికి స్వాగతవ్రతము నర్పించెదరు. ఆంధ్ర ప్రముఖు లనేకులు సభలో మాటలాడెదరు.

చెన్నపురి వాసులెల్లరు సభకు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

అమరకెలూ విలాసిని:—ఈ గిర్వాణ సభ ఆదరణ మన తండ్రికెట్టిది 200 సం. కాంతాశ్రమమున యిదివరలో జరుగుచున్న సంస్కృత తిరగతులు తెలుపు కోజులకల్ల ఆపు దలచేసీయున్నందున యీ రోజు మొదలు సదరు తిరగతులు తెడవబడి నదరు ఆశ్రమమున వుదఱుం 7 ఘంటల మొదలు 9 ఘంటలవరకును, సాయంత్ర 5 ఘంటలు మొదలు 6 ఘంటల వరకు మత్యాసపేట ఉన్నది పాఠశాలలోను పాఠములు నేర్పబడును.

అవసర రైతాంగ వర్తకముహజనసభ, కృష్ణా:—ప్రజలయెడ నక్రమముగ బ్రకర్తించిన అధికారుల యందగ నుట, లంచములు మొదలగునవి విచారించుట కొర కేర్పడిన ప్రత్యేకాధికారు లగు ఇ. ఏ. జాట్లనుకొర గారి విచారణా పద్ధతి చాలా అసంతృప్తికరముగ నున్నందునను మనకమిటీ వారు బాట్సుకుకొరగారి పరిపాలనా విధులును నీ యీ ఆంధ్రదేశము గలిగియున్న కారణమున ఆయనకు గాదని ఆక్షేపణ మొనరించి యున్నను లెక్కచేయక వారికి విడుదలచుట మొదలగు వై యంత్యాలపై మనకుగల అసంతృప్తియను తెలి బుచుటకు 6-1-1920-వ తేదీని తేజనాథ యెడ్లపల్లి ఉప్పు పోలనందు సాయంకాలము 5 గంటలకు సభ జరిగెనున్నది. కావున తామెల్లరు దయచేయ గోరెదను—కామారీ వెంకటాచలపతిశాస్త్రి, కార్పెంటరీ, కృష్ణారెతునంధులు, కుంకర బకవయ్యచాదరి, డి. బో. మొబర్, బండి వెంకట కృష్ణయ్య డి. బో. మొబర్, దొడ్డవేని కృష్ణశాస్త్రి.

హరికథా బోటి కరీక్షలు, నూజివీడు:—ఇదివరలో ప్రచురించిన, ప్రకారము 2-వ తేదీని జరగవలసినట్లు పరీక్ష కొన్ని యసందర్భముల వలన నాకబడి 6-1-20 తేదీని ప్రార్థించబడును—న. రామానాథ చావ్యులు.

దర్శి చెంచయ్యగారు:—కోశంబుత్తూరు జయ బాబో నిర్బంధితులై యుండిన దర్శి చెంచయ్యగారిని మూడవ తేదీని ప్రభుత్వమువారు విడుదల చేసిరి.

భాస్యపులగుమతి:—తంజావూరునుండి గూడలూరు ఆశ్వాత్మపురపు స్త్రీమనలకును, కొల్లడూరు స్త్రీమనకును భాస్యపులగుమతి, నిషేధింపబడినది.

ఆరీసోదరుల కభివందనములు:—తిరుపత్తూరు హిందువులును మహమ్మదీయులును ఆరీసోదరుల కభివందనముల నంపిరి.

కలకత్తా యూనివర్సిటీ కాన్వోకేషను:—రెండవ తేదీని కలకత్తా యూనివర్సిటీ కాన్వోకేషను జరిగెను. రోజాల్లాషే ప్రభుగారు సభాధిపత్యము వహించిరి. ఏ. వి. ఎస్. సి. కరీక్షలలో నెగ్గినవారికి పట్టుకు లిచ్చిరి. సోమవారమునాడు మరీ యొక కాన్వోకేషను జరగగలదు. దానికి షెడ్యూల్డ ప్రభువుగారు సభాధిపత్యము వహింపగలరు. 661 మంది బియ్యేకరీక్షలో నెగ్గిరి. వారిలో 45 మంది మహమ్మదీయులు. 107 మంది ఏ. ఎస్. సి. కరీక్షలో నెగ్గిరి. యూనివర్సిటీ కమిషను రిపోర్టుకునుండి రోజాల్లాషే ప్రభువుగారు తమ యావస్థాసములో చాల దూరము చేప్పిరి. వైసు ఛాన్సలరులుగారు సంస్కరణములను గురించి విద్యార్థుల కుపకారించిరి. విద్యార్థుల కండువలన ముందు కలంగగల యవకాశమును వారు పేర్కొనిరి. కరిక్రమ వికాసము విషయమై వారు నుడివిరి.

సంయుక్తరాష్ట్రముల పోస్టల్ సంఘము:—పోస్టుల కాఖలా పరిచేయుచున్న 350 మంది లక్నోలోని శేఫాహియా మండరములో చేరి పోస్టుల సంఘము నొక దానిని యేర్పాటు చేయుటకు ఆహ్వానించిరి. పోస్టల్ చంద్రాగాధ సభాధిపత్యము వహించిరి. వారికి జీతములు చాలవు. చాలకాలము వనిచేయువలసియుండును. దినమునకు 8 గంటలవరకును పనిచేయు నియమమును యేర్పరుచు మని వారు కోరుచున్నారు.

ఒక వారీమణి రాజభక్తి:—బర్మాలోని లోయరు బి:ద్వికు మండలము నందలి జింగియంగు ఆనగ్రామములో కస్తువులను విక్రయించుకొను మాటను మీయను శ్రీ తనభర్తకు ఇద్దరు కుమారులను నేనలో చేర్పించి నందునకు ఆశయగల రాజభక్తిని మెచ్చుకొని ప్రభుత్వము వారికి బంగారపు మణిబంధమును బహుమతిజేసిరి.

బర్మాకానన సభ:—2-వ తేదీని బర్మాకాననసభ జరిగెను. బర్మాలోని ఎత్తైన ఆర్డును నడించుటకు తెచ్చిన బిల్లు ఆంగీకృతమయ్యెను. మునిసిపాలు బిల్లును, అడ్వైలటు సంబంధించిన బిల్లును ప్రవేశపెట్టిరి. వానిని ప్రత్యేక సంఘమువారు విచారణ చేయగలరు.

బర్మాల్పే నెంటు గవర్నరు గారు:—బర్మాల్పే నెంటు గవర్నరుగారును వారి సలీమజీయు సంకల్పరాదిశాబు రంగములోని ఆస్పత్రికి వెళ్లి అందలి రోగులలో మూట్లాడి వారికి బహుమతులను చేసిరి.

విజయతంత్రీవార్తలు

[ప్రతి పాఠానికి]

1900-1901:—బ్రిటీష్ పోస్టు తనివారల
 యంత్రాచారముచేత 35 యూనియనుల ప్ర
 తా 18 సిల్లింగులకంటె తక్కువ చేతము
 చేయును యజమానుల నుంచ నంగీకరింప
 వలస ఇంతిలో నే ఎట్టి గ్రహమును జరుగ

బండను, దీక్షబతు కి:- బాయిలరులు చేయువారు,
 కంసాలివారు, పీడపనివారలు ఏమియుండటి నుండుములును నా
 కపనివారల నమ్మకట్లును పెంటగి మార్పింత గోరును ప్ర
 ధానముఁ (త్ర) గారికెంతనింపిరి. నమ్మకట్టుకలన బట్టి మందిరవివా
 యపనిలేమన్నారనియు, అందువలన వరికీయులు భూవరకుచెడి
 పోవు కన్నులనియు వారు తెలియబరచిరి. నమ్మకట్టును పెం
 టగి పరి మ మ్మ రిం చెరుట అ వ క్త్య క మ ని
 వారాప్రతికః | వాముయన్నది. శిష్టు బామనిచ్చిగా కొంత
 మంది పనివారలలో కలహములు జరిగి కొంతమంది పనివార
 లు నమ్మకట్టిరి. వారిని తిరిగి పనిలో పెట్టరలమునని చేసిక
 ప్రయత్నములు నిపునులేనని.

విజయ శక్తికాళి హారములు

భారతీయ విలెట్టుబాట్లను అర్జునుడు గూర్చి అంత
 ముఖ్యముగ వైద్యవ్యక్తిగీయ తావమును గూర్చి చర్చించుచు
 బ్రాసిన తరువాత కెంతయో సాముఖ్యతనొనగు పాల్కూట గజ్జి
 చాల విచిత్రమేమోచున్నది. మొనపాటామియూ యుద్ధవన
 యును దొడరించిన తప్పిదమున్నును మరల సంధించిన వని
 యు, పిండా కర్ణియలం దంతరితేవముగ నేమి చెప్పిపోయిన
 దో అదంతయు విచారించుటవలనన నహింసాశక్తిప్రభుత్వము
 వారిపై విశ్వాసముండదనియు నది బ్రాముచున్నది.

లండను, డిసెంబరు 30:—ఎస్. ఎం. రిసాన్ స్త్రీయకు
వచ్చు యువరాజుగారిని ఆస్ట్రేలియాకు గొంపాపు నది తెలి
యచున్నది.

అందఱు, దేశమునకు 80:— దేశమున నానా మధ్య కుట్రలు
చేయుచున్నవనియు, అందువలననే దేశము
పడవకు కుడిసార్వభౌమములందున్న నైపుణ్యము కష్టము
గలిగించుననియు శ్రీకృష్ణగిట్టానాథులు (కడేకలు) ను
బిచ్చి విజయములు కలిగినవనియు బోధింపబడును (ప్ర.

అందఱు, దివంబరు 83:— దర్శితు విచారణ సంఘము
వారియొనకు వివిధమొదల నియ్య నాత్మములా కవానికొకటి
నరితదనున్నది. కెన్నదీబోస్తును చంపని ఒక కను, బోస్తు ముది
యొకరొ పొరులలన చంపబడెనని బుద్ధులును చేస్తునున్నాను. కె
న్నదీరద్దు మునాకి లేదనునంగతిరూఢియైయున్న కెన్నదీ ఒక
మామగ చంపబడలేదని తెలియుచున్నది. జ్యోతివాని కెన్న
దీ కనకుము జాగలేరనే చంపబడెనని తిక్కనప్పి రక్షక
బలము కెన్నదీ విషయమున చాలమూరమునగ (పర 84)వర

దిట్టవా, దిట్టమని రితి:— నాగి జాస్త్రికాదు బయటనే
 దుట్టమ చూచుగా జెల్లికో ప్రభువు గారు అమెకా సుయ్యక్త
 రాష్ట్రముల కేగెదరు. కరదా నావికా వర్తమునానికి అత
 ప్రయోజనమును, అదే దిట్టమనునను నది లేక కం దెందు
 అంతగ్గాయను, అనేక టూల్స్కో బోట్లను, విమానముల
 తయారుపెసినదని జెల్లికో గారు. చెన్నైదరని తెలియుచున్నది.

అడవి, జి.పి. 1:—నర్మ వారము సంకల్పనాదు
వరదించిరి కలియచున్నది.

24 బహుజన్ టేషన్ ప్రాదరాబాదులో జననం 14. మ
రణం 69. ఇంపు ప్లేగురవ 12 గురు మరణించిరని పోలీసు
కమిషనరుడవారు తెలియబరలిరి.

20 దేశంబరులో ఆంకేయనొందిన వారములో : బామ
రాష్ట్రమునం దున్నట్లవచ్చు కొద్దిగ వర్షించెను. మొత్తము మీ
ద రాష్ట్రములో 0.25 అంగుళముల వర్షము కడెను. ఈవర్ష
ము పునాన, వైరుకంటులకు బాగుగ నున్నది. : బామరాష్ట్ర
మంజిటిలో హైదరాబాదునందు 1.15 అంగుళముల వర్షము
పడినది. ఔరంగాబాదునందు బహుశాద్దిగ వర్షించినది. ఖిర్
పర్వణి, జిల్లాలయందు బాత్తుగ లేదు. హైదరాబాదునందు 18
వ దేశంబరు వరకు 27.62 అంగుళములు వర్షించినది. గతసంవ
త్సర మీలేదివరకు 22.27 కరిగినది. పునానకంటెకోత పూర్తి
యైనది. ప్రత్తి యేరులకునున్నది. ఈవార మందలి వర్షము
ప్రత్తికి నష్టము కలిగించలేదు కాని రెండవవంతుకు బాధకారిగ
యొన్నది. కర్నూలుపురంబులు కోత లయిపోయినవి. వైరుకం
టులు బాగుగ నున్నవి. మెదక్కునుమాయూరునగర్ నల్లగొండజి
ల్లాలలో పురుగులవల చాల నష్టము గలిగినది. ఎండకాలపు సా
గుబడి బాగుగ నున్నది. కరీంనగరము, ఆదిలాబాదు, కరంక
ల్లు, నల్లగొండ, మహబూబునగర్, ఉస్మానాబాదు జిల్లాల
యందు కళుహవృష్టులు వ్యాపించియున్నది. కరవు యధాస్థితిగ
నున్నది. జిల్లాలలో మలేశియ్యను గోదములు జొన్నలు
రిక్తి; రి, 7^వ కేర్లు యిచ్చుచున్నాడు. గడచిన వారముకన్న
జొన్నలు పావుకేట మెప్పుగ నెచ్చుచున్నాడు. హైదరా
బాదునందు బియ్యము, జొన్నలధరము కడచిన వారమునందు
వలెనేయున్నది. బియ్యము, జొన్నలు రి, 8^వ కేర్లు చొప్పున
అచ్చుచున్నాడు. ఆదిలాబాదుజిల్లాలోని లక్ష్మీకెట్టిపేట తాలూ
కాయందు ఆదిప్రియముగ కేర్లే జొన్నలు చొప్పునను సదరు
జిల్లాలోని జొన్నవాడ తాలూకాయందు 18 కేర్లే జొన్న
లును ధరగలదు. దోమనందు కరవు చూపుచున్నది. సహ
యమును పొందువారి సంఖ్య తగ్గుచున్నది. సాహాయ కార్య
ములయందు 11 వ దేశంబరునుంచి దోమనకు 6789 మంది కని
చేయుచున్నాడు. ఉచితభోజనకాలంబందు 2862 రు తినుచు
న్నాడు.

24 వ బహుశక్తి తేదీన ప్రాథమికాధ్యయనంకు 16 గురుకుల్లకు తగిలి 9 గురు మరణించిన స్థల కమిషనరు విభాగవంతు బ్రాహ్మణదేవదే:—మొగట్టురా 1-0, దగ్గి చెబ్బావా హిరా 1-0, బారాగల్లి 0-1, బాబాశేషూసీ 1-0, మహాబూబుషాహి 0-1, కూచేలనూరుపియా 2-1, కూచే మిర్యానీ భాన్ 0-1, మహిల్లే అలం అలీభాన్ 1-1, అందరూ నపురా నాపుల్ 1-1, అలా శేయతీనూ 2-1, శేయనవలీయూరా 1-1

25 బహుమత్ తేదీన 18 స్థరణ 870 10 మంది మరణించిరి:— మద్రాసు రాజు 1-1, అందమా నెల్లూర్ రాజు 1-0, కూచే బహుమత్ 1-2, చారాగల్లి 0-2, మహబూబు సాహీ 1-0, బేమానదల్ శివురా 1-0, జి.సీ.చారాహ్ 1-1, అందమానె గౌరీపురా 1-1, మొగల్బూరా 1-1, ముసేనీ అలం 1-0, ఘాసీబజారు 1-0, ఆలర్ బజారు 1-1, బేమానె గౌరీపురా 1-1, సీతారాంపేట 1-0.

చెంచయ్యగారి విడుదల తాత్ర కోయంబుత్తుకలోని క్రమబద్ధ తెలివినంతనే వారికి గలిగిన సంతోషము వర్ణనాతీతము. నగరవాసు లనేమిట, చెంచయ్యగారి కారాగృహము నుండి వెలుపలికి వచ్చినంతనే, వారి కాలిపట్ట మిచ్చి తమ యోత్సాహమును చూపి, చెంచయ్యగారిలో రైలు స్టేషనుగరకు వచ్చి వారిని మరదాసుడు సాగనంపిరి.

నిన్నటియదడు మానగంటల పెట్టపాలెను మియి
బండితో అంధ్రవిశ్వాధికు లకు దర్శి చెంచుకాగారు చెన్న
పురికి చేచ్చిరి. చెంచయ్యగారి ఆగమనకంఠివార్త నకాలము
నకు చేరకపోయినందువలన వారికి ప్రేమనుగడ్డ ఆదిత్య మిచ్చు
టకు విజుపదేశ పోయినది.

ఈ నాటికి శివశేష నిర్మాణమునందీ నియమాలే వ

దర్శి కంచయ్య శాస్త్రిగారు.

పంచాయితీ గాడు శ్రీ నల్ల గురవూరు (శ్రేష్ఠి గారి అతిథి
లుగా నిర్వహింపబడు. పంచాయితీ గారి వివరము గారవా
లుగా శ్రీ గురవూరు (శ్రేష్ఠి గారు కరగవనంబు, బెళ్ల
మణుల వాడ్యమిది నన్ను ముఖ్యముగా వారి గృహము
గొప్ప విందు చేసిరి.

చెంచయ్యగారి విడుదల గౌరవార్థముగా శ్రేష్ఠసాయ
కాలము 5 గంటలకు గోవిందప్పనాణిని వీధిలో నున్న సా
దగ్గరు పూజులలో మదరాసు నగరవాసుల సభ యొకటి జరు
గును. ఆంధ్రసీమిలై ట్రెయ్యింగుదొరయ్య చెంచయ్యగారికి స్వా
గతపురము నర్పించెదరు. ఆంధ్రుల తరఫున చెంచయ్య
గారికి స్వాగత మొసంగుచు అనేకులు సభలో మాటలాడె
దరు.

చెంచయ్యగారు రేపు బుధవారమునాడు వారి స్వగ్రామమును కనిగిరికి వెళ్లుచున్నారు.

“ఉన్నతివాణిజ్యవిద్య”:- ఈవిషయము ప్రాచీన
నకు ఆర్యజ్ఞానము, గాక్షాత్తులలో 10-వ తేది సాయంకాలము
5-30 గంటలకు పబ్లిసిటీసంఘము పత్రమున నుపన్యసించెదరు:
ఉచితస్థానాంతము, చర్యచరుగుత. ఇందుకుటిక్టులు గావలసిన
వారు ఎన్నుకొనవలసి కలిసిటిక్టుయకు ప్రాయశ్చితము.

నియోగివృత్తిక:—నియోగి మహాజననభా వత్తును
 కరచురింగబడుచున్న “నియోగి” పరిశ్రమ సహాయముగా
 కేవాదిసంస్థానం జమిందారులను శ్రీయుత కందుకూరు భా
 లమూర్త్య పూదరావులపాదరు జమిందారులగు 100 మాత్ర
 ముల విరాళము నొసంగియున్నారు. అంత్రవృత్తికాధికతులను
 శ్రీయుత కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుకుంతులగు 116 మా
 త్రముల నిధినికే ఒసంగియున్నారు. ఇతర విధముగా ఇతర జ
 మిందారులను శ్రీకుంతులను కను సహాయమును చేయవల
 యునని కోరుచున్నాము.—నియోగి వృత్తికా మా సేవరు, ప్రి
 థావనం, కీల్ పాకు, మదరాసు.

మహమ్మదీయమహాసభ

ఆఖరి దినచర్య.

ఆఖరి దినము డిసెంబరు 31:—మహమ్మదీయ సభా కార్యక్రమము నేటితో ముగియబడినది. నేటి యాదాయమున సభ లిరిగి సమావేశమై ముగిసినది. జనవరమున సభాసభలు సందర్భమునందు మహమ్మదీయులకు ఇబ్బంది లేకుండ ప్రభుత్వవారు కట్టుకట్టులను చేయవలయునని ప్రతిపాదించిన తీర్మానమును గురించి లిరిగి చర్య ప్రారంభమయ్యెను. చివరకు తీర్మాన మంగీకృతముగాక దానికి బదులుగా క్రింది తీర్మానమును గావించిరి:

సంస్కరణ శాసనము విషయమై హిందువులును, మహమ్మదీయులను సంప్రదించుకొని వ్యవహారమును పరిష్కరించుటకు సాధ్యమైనంత త్వరలో జాతీయసభాసభునకు వారిక సంఘమును తీర్మానించేయుటకు మహమ్మదీయ సంఘమువారు కోరుచున్నారు.

మహమ్మదీయులందు హిందువులు మాపుచున్న సభా కమనకు ప్రతికూలక మహమ్మదీయ మహిమకును, అనుదినమున వృద్ధిపొందుచున్న హిందూ మహమ్మదీయమై త్రిని బలపరచుటకు మహమ్మదీయుల బట్టేరు పండుగు నాడు గోరకు బదులు కదితర జంతువులను సాధ్యమైనంత వరకును బలియియ్యవలయునని మహమ్మదీయసభవారు కోరుచున్నారు. తీర్మానమును దాక్షుర అసహిగారు ప్రతిపాదించిరి. స్వపరిపాలనాప్రాతికి హిందూ మహమ్మదీయ సభ్యులకు సభకును ముగిసిన తీర్మానమును అంగీకరింపవలయునని వారు తెలిపిరి. పరమేశ్వరమహారాజు సభ్యుల తీర్మానమును అంగీకరించిరి.

క్రింది తీర్మానమును సభాధ్యక్షులు అనుమతించిరి. సంస్కరణ శాసనము నామోదించుచు శ్రీ జార్జిచక్రవర్తిగారు భారతీయులకును, సంస్థానాధీశులకును ప్రకటించిన సంక్షేపమునకు మహమ్మదీయ సభవారు కృతజ్ఞులై యున్నారు. ప్రసార్యభాషిని ప్రేమాతిశయము కలనను, వారి యశరాగము కలనను, సమీకాలములోనే భారతీయుల కమక్షేపపు కృపవారములను చక్కబెట్టుకొను అధికార మున్నవలన సభవారు తలచుచున్నారు. అట్టి అధికారము లేనియెడల జేయు వికసితకాలము. క్రైస్తవులలో భరతవర్షమునకు కరాధీనత పోయి స్వత్రా మట్టి జేయు బాగుపడునని సార్వభౌముని అతీర్మానముతో సభవారు రేకెడించుచున్నారు. వారు రాజకీయ శ్రేణులను క్షమించుటచే ప్రజలకును, అధికారులకును గల నైమనస్యమును తగ్గిపోవును. హిందూజాతమునకు క్రియవరాజుగారు దయచేయునపుడు వారికి ప్రజలు వ్యాధిపూర్వకమైన స్వాగత మర్పింపవలయును.

తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు మాజీ అభ్యుదాను గారిట్లువర్ణనించిరి: స్వపరిపాలనము లభించుటకు మనకవ్యసాసము. అది లభించువరకును అంగీకరణము మానువారము కాము. పాలకులు ప్రతిపాదించినదానిని స్వీకరించుదుము. ప్రతిపాదించిన సంస్కరణములను స్వీకరించి కృతజ్ఞులమై యుండగలము. కాని అవి ప్రజలు కోరినదానికి తగ్గియున్న వనియు, కృతజ్ఞులముగ లేననియు మరచిపోగూడదు. సంస్కరణ శాసనమును స్వపరిపాలనాప్రాతికి ప్రభుసంపాసముగ నున్నది. చక్రవర్తిగారు గావించిన ప్రకటనమునకు మనము వారికి కృతజ్ఞులము.

తీర్మానమును సభ్యులు పరమేశ్వరమహారాజుతో సంగీకరించిరి.

క్రింది తీర్మానమును ఆనరబిలు సయ్యదు రాజా ఆలీగారు ప్రతిపాదించిరి: పాంచాలమునందు జరిగినయుల్లరులను విచారించుటకై నియమితమైనసంఘమునా రింగను విచారణచేయుచుండుటచే సభవారిపు డేజుభిప్రాయము సుసగలాలక జరగజు డైరుగాను సంఘమువారి యెడట తెలిపి ఘోర విషయమును పార్లమెంటువారు గవనించి సాధ్యమైనంత త్వరలో తగినకట్టుకట్టులను చేసి అంగీకరణము స్వాగతము కృతము సార్థకము చేయవలయునని సభవారు కోరుచున్నారు.

మాల్వీ ఆబ్దుల్ కసీముగా క్రింది తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి: జనరలు డైరుగారు మాంటరు సంఘమువారి యెడట తెలిపిన దారుణవిషయములనుబట్టి వారు మైకో ద్వారమునందుండుటకు తగినవిషయము యందు చర్య జరుపుటకు వారిని వెంటనే పనిపండి తీసివేయవలయునని సభవారు కోరుచున్నారు. డైరుగారు జరియనవాలాబాగులో జరిపిన మహా

మారణమును గో మైకో జడయగుగాను అంగీకరించుటచే నతనిని ఆర్మీకమిషను సభ్యులమునుండి తొలగించి విద్యుటుచర్య జరుపవలయునని సభవారు కోరుచున్నారు.

తీర్మానమును సభ్యులంగీకరించిరి. మరటటు మాన్వేకగాను క్రింది తీర్మాన ముతపాదింపిరి: మైకోవర్ష ప్రభువుగారు ప్రజలవిశ్వాసమును గోల్పోయి యుండిరిని సభవారు భిప్రాయపడి వారిని వెంటనే అంగీకరణమునకు ప పివేయవలయునని సభవారు కోరుచున్నారు.

తీర్మానమును వారప్రతిపాదించుచు నిట్లు సెలవిచ్చిరి:—జేత మునున కీ తీర్మానము సంగీకరించుట ముఖ్యము. ప్రజాకీయములకు నిరసించుటకు వారిపాలనాకాలము పేనుపొందెను. సంస్కరణములు నిర్విఘ్నముగ సాగుటకు రాజప్రతినిధి ఉదారభావ సహస్యకు డై యుండవలెను స్వపరిపాలనా మార్గమును ప్రజలు చేరుకట్టు చేయదురో చేయరోయని స.శ.జ.ముగ నుండెను. రౌలటు శాసనమును మమై ప్రజానాయకులు తెలిపిన అభిప్రాయములను వారు లక్ష్యముచేయలేదు. అందువలన ప్రజలకు వారియందు విశ్వాసము పోయెను. వారు ప్రజాభిప్రాయమును తిరస్కరించి వేసిరి.

పేతు పేతు ఆలీగారు (లక్నో) తీర్మానమును బలపరచిరి:

హవికల్ము బాదునగారు (లక్నో) తీర్మానమును బలపరచి యిట్లు తెలిపిరి:—

లక్నోలో నిట్టి తీర్మానమునే జరిపిరి. దానిమీద మైకోవర్ష ప్రభువుగారు తమ పనిని చాలించుకొందునని యనుకొంటిని. కాని ప్రజలందరేకాభిప్రాయములయందుండుటచే వారిని నీరుకు పంపించివేయవలయును.

తీర్మాన మంగీకృతమయ్యెను.

క్రింది తీర్మానమును ఒకటి తరువాత మిట్టి ప్రతిపాదించిరి:—చక్రవర్తిగారు రాజకీయ శ్రేణులను క్షమించుచు ప్రకటించియున్న పూర్వముగ అందరిని విడుదలజేయులేదు. పాంచాలమునందు మార్కులూ కోర్టులు కేషించి:వారిని, రిక్తు శాసనము ననుసరించి యేర్పరచిన స్వాతంత్ర్యములు కేషించినవారిని, నిర్బంధితులను, ప్రవాసితులను విడుదల జేయలేదు. కావున చక్రవర్తిగారు ప్రకటనలో తెలిపిన భావము పూర్వముగ సార్థకము చేయవలయునని సభవారు కోరుచున్నారు. యెమ్మసాప్రాక్యాధిపతి మహమ్మదీయమహిమకు కాలిఫానుకుటచే మహమ్మదీయ మతస్థాపకులను క్రహాచార్యకులను మహమ్మదీయ గాఢసముదయ సుల్తానుగారా చార్యులనది సద్గృహింతులున్నారు. వారియందు మహమ్మదీయులకు పరమవిశ్వాసమును ప్రీతియు కలవు.

భారతీయు విషయమై మహమ్మదీయ రైచ్చెస్వోగ్జును ఇంగ్లండు దొరతనమువారు మాపుచున్న నిర్లక్ష్యమునకు మహమ్మదీయసభవారు ఆకాభంగమును చెందియున్నారు. ఊర్పిరాజ్యమును విచ్ఛిన్నము చేసినవో భరతవర్షములోని మహమ్మదీయులకు తృప్తికరముగ నుండక వారియంద ప్రకటన బయలుపడి వివరితఫలితములు కలగగలవు. వానికి మహమ్మదీయులు బాధ్యులై యుండవలరు. ఇందువలన బ్రిటిషువారే భారతవర్షమునకు వెంటల బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము కొరకుగాని మహమ్మదీయరాజ్యవిశాసమునకు గాని పోరాడుటకు కంకబడినప్పుడు మహమ్మదీయుల సేనయందు చేర

కుండుట మున్నగు సక్రమాంగీకరణము చేయుట యొక్క మన సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

స్వయంనియం కృత్య భర్తమును యాజిప్తు జేతమునకు వర్తింపజేయుటకై యాజిప్తు జాతీయ వాణిజ్య చేయమన్న వనియందు మహమ్మదీయ సభవారికి సానుభూతి గలదు. వారి యాశయములకు ఫలితమందే జేయమన్న విధానమునకు సభవారు చింతించున్నారు.

సంస్కరణ శాసనమువట్టు మాంటేగుగాక చేసిన సేతకు సభవారు కృతజ్ఞులై యున్నారు. భారతీయులు కరిపూర్ణ స్వపరిపాలనమునకై యున్న యెన్నను వారికి రాష్ట్రములందు భారతీ ప్రభుత్వమునందు నందును కరిపూర్ణాధికారమును ప్రసాదించక పోయినందునకు సభవారు చింతించున్నారు. కావున చక్రవర్తిగారు ప్రసాదించిన సంస్కరణములు చాలియుండలేదు అవి ప్రజలకుకృతీపరులకాలవు. సాధ్యమైనంతత్వరలో పార్లమెంటువారు భారతవర్షమునకు పూర్ణమైన స్వపరిపాలనము ప్రసాదించెదరుగాక! ఈలోపుగ ప్రజలు రౌటు పూర్వమైన స్వపరిపాలనా విధానమునకు తిగి యున్నా మని వ్యక్తపరిచి చక్రవర్తిమట్టిక యనకాశమును వినియోగించుకోవలయును. స్వపరిపాలనము లభించుటకు సంస్కరణము సాధనముగ నున్నది.

ప్రజలునిష్ఠయముగ కమభావములను ప్రకటించు కొనుటకు వాళ్ళు ఇయ్యవలయును. తత్త్రికాశాసనముగము కలన పత్త్రికాస్వాతంత్ర్యమునకు కలిగిన అటంకములను తీసివేయవలయును. పత్త్రికలకున్న ఇతరాటంకములను త్రితాపి మహమ్మదీయకలికలకు వందైన నిర్బంధములు రద్దుచేయించవలయును. ఇట్లుచేసినగాని చక్రవర్తిగారు ప్రకటనములో తెలిపినసంకల్పము ఫలించి నూతనముగోదయము కలగదని మహమ్మదీయసభవారు భావించుచున్నారు.

మహమ్మదీయులకు ఏ రాష్ట్రములందు స్థానికపరిపాలనాసంఘములందు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యాధికార మియ్యలేదో వానియందు త్వరలో ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య విప్పించవలయునని సభవారు కోరుచున్నారు.

దొరతనమువారు తత్త్రికాశాసనమును, రక్షణశాసనమును, రౌలటు శాసనమును రద్దుచేయవలయునని సభవారు కోరుచున్నారు.

అంతటితో సభ సాయముగ ముగిసెను.

కావలెను
8 లేక 10 మార్పు కవరు సెకండు హ్యండు స్ట్రీము ఇంజను జాయిలరు.
బండి వెంకటకృష్ణయ్య,
(1914) లోటులూక పోస్టు.
కుమారి ఆసెబ్: డిబ్బసమున కమూల్యముగుమందు.
ఇది మిగుల విచిత్రమగు మందు. దీనిని 15 లేక 20 దినములు విడుదల సేనించుటవలన ఉబ్బసము, క్షయము, నేవ్మ రోగము మున్నగువని, అపాయకరముగాను లేక దీర్ఘకాలమునంది యుండినను సమృద్ధముగా కుదుర్చును.
దీని వెల టిన్ను 1-కి పొట్టిక సహా రూ. 8-8-0.
(1646) Dr. W. N. Dixit, Merchant, Poona City.

మై న ర క పు

ఏ ను గ మా రు గ ల

బ్లూ బ్లౌ క్ యి ం కి

ఇంగ్లాండునందు ఇకోకార్పొరేటు చేయబడిన

ఈస్టుయ్యంగ్రియా డిస్ట్రీలరీస్ అందు ముగర్ ఫ్యాక్టరీస్ (లిమిటెడ్)

కంపెనివారి రాసాయనిక శాఖవారిచే ఉత్తరాగ్రాడు జిల్లాలో చేరిన

రాణిపేటయందు తయారుచేయబడినది.

ప్యారి అండుకంపెని, మానేజింగు ఏజెంట్లు

(1601)

పోస్టుబాక్సు నెం 12 మద్రాసు.

దేశీయమహాజనసభ

31 వ తేదీ సమావేశము.

రాజప్రతినిధి తీర్మానము.

మా॥ బయ్యారసింహేశ్వరశర్మగారు.

భాగ్యతాయుత ప్రభుత్వ ప్రారంభ సమయమున మన మాతృమూల విషయములను గమనింపదగును. మంజూరి విషయములనుబట్టి మన మిట్టి తీర్మాన ముమోదించుచున్నామనిన నందుకొంత అర్థమందును. అట్లుగాక మన మిరియి తీర్మానము ముమోదించిన షెడ్యూల్డ్ ప్రభుత్వ పరిపాలనను సంరక్షించునదిగా నిరసించిన వార మగుచున్నాము. షెడ్యూల్డ్ ప్రభుత్వ పరిపాలన మంతయును విఫలమయిన వాడయినను సేనాగీకరిత జాతులను, షెడ్యూల్డ్ ప్రభుత్వ మనదేశమునకు విడుదలచేసి యుండు రావలసి వచ్చెను. విషయమును మనము మరుగునాడదు. ఒకవంక యుద్ధము తేజమున కాటకము విడుదలమయి న్నుగు వారణాస్యాదుల అధికములగు చిట్కము వాడెయిల కొంత యున్నగు యిల్లులు లభింపరముగ కలిగెను. సేనాచట షెడ్యూల్డ్ ప్రభుత్వ పక్షమున వాదించుటలేదు. మంచి చెడ్డలను రెండిటినుండ నుచుగా వివరింపగోరెదను. ప్రత్యేక లాభములను గోరవారి (పాశ్చాత్యులతో) విరోధపడి (బ్రిటిషు మంత్రులతో) పోరాడి అట్లాగి విషయములం దిడుకునచేయలేదా? నూలుమీద దిగుతులి కన్నును తిథింపలేదా? పరిశ్రమలగుర్ని అతడు భారతీయుల లాభమునకై పనిచేసెను. ఇనుప దారల విషయమున అతని ప్రయత్నము పూర్తిగా సెరవేరక పోయినను అతడట్లు ప్రయత్నించినందున సేనాచట యిండియా యనుకదారినిగూర్చి తగిన ఏర్పాటు జరిగినది. సేనాచో ఆయనకదారి యాజమాన్యమును సంపూర్ణముగా సేకరింపెనీ వారి కిచ్చియుండును. అధిక విషయములం దతడు ఎల్లప్పుడును మన దేశమున కనుకూలముగానే పనిచేసెను. అతని ప్రయత్నము సఫలము కాకపోయిన సరదేమి చేయగలడు. పరిశ్రమలను విశ్వ విద్యాలయములగుర్ని అతడు చాల ప్రయత్నముల నొనరించెను. యుక్తార్థాలయములను ప్రతికూలముగానున్ననుండ సేనాచో భారతీయులకు కమిషనరులైనందుట కతడు చాల కనిపెసెను. సంస్కరణములగుర్ని అతడు ఉదారభావపుడగునుగాన సాహసముగాడు. మేలు చేయ గోరను గాని ఏమిచేసిన ఏమిప్రమాదము కలుగునో అని వివేకితముగ భీతి జెందుట అతని స్వభావము. మాంటాగూగా రీతమునకు కచ్చిసపును యితి చాపరమోదాయని మూచనల కన్నీటికి సంగీకరించెను. పిమ్మట యితరుల ఆలోచనలను విని తేరుగా వ్రాసినను సంయోగ సంఘమువారి మూచనల ప్రకటించబడిన తక్షణమే వారి సభిసందించుచు ఆమూచనల నముఖ జరుపుటకు సంసిద్ధుడ నని తంతి వార్తను పంపెను. దీనిబట్టి అతనిమనస్థితి తెల్లమగును. మేలు చేయవలెనను కోరిక అతనికి కలదనిదితమగును. రీ రాష్ట్రముల అధికములను ప్రతికూలముగ నుండిననుండ అతడు ప్రభుత్వమున భాగ్యతను ప్రజలకోసంగ కలయుననియే పట్టుబట్టెను. ఇండియా దొరత నము వారు గూడ నట్లే వ్రాసిరి. మంజూరి కిత్తుల విషయమునందు మాత్రము బ్రిటిషువారి వ్యాయప్రయత్నమున కిదివర కన్నడును కలుగనిగాధ తమవైఖ్యను సంఘటిల్లినది. సానుభూతిని చూపవలెనని సేనాచి స్వయముగా చేదితిని. సేను మాటలతో చూపువాడనుగాను. నిష్పక్షిక సంఘము సేర్పరచి వారతీర్మానము ననుసరించెదనని అతడు వాతో చెప్పెనని కర్మగారు నుడిచి తీర్మానము కూడ దనిరి.

ఎస్. ఆర్. బొమ్మంజీగారు.

మా॥ కర్మగారిక్కర ముత్రమే యాతీర్మానమునకు ప్రతికూలురు. అట్లాగి విషయములం దుతకారము చేసిన వాడు హార్దిక ప్రభుత్వ. చిరకు కాగితములమీద సంతకము చేయుట మాత్రమే షెడ్యూల్డ్ ప్రభుత్వగారు చేసినది. చర్చముల ఎగుతులికి సామాజ్యమున ప్రాకృత్య మొనగుట బ్రిటను వారి లాభమునకుగాని మన లాభమునకుగాదు. సంస్కరణములను నిష్పయోజకము నొనరించుట కతడు చేసిన ప్రయత్నము విఫలమైపిమ్మట వారి ననుసరించెదనని అతడు తంతి వార్త పంపెను. అతడెట్టి సానుభూతిని చూడలేదు. మనవిశ్వాసమును పూర్తిగా కోలుపోయెను. అంగ్లదేశ విఖ్యాతికి కళంకమును సంఘటించెనని బొమ్మంజీగారు నుడిచిరి.

డాక్టరు కిచలూగారు.

సేనీ సభకు రాగలుగుదునను వాకయే నాకులేదు.

కాన సీసభయం దుత్తరసింతునని సేను తలపోయనేలేదు గాని దైవాగ్రహమున సేనాచటికి రాగతిగిలిసి. షెడ్యూల్డ్ ప్రభుత్వగారి పరిపాలనమును ప్రశంసించుచు కర్మ గారిసర్విన ప్రశంసించును విడిచి. అందులన సేను నిజమును తెలుపవలెనని నిశ్చయించితిని. షెడ్యూల్డ్ ప్రభుత్వను పరిపాలించి తొలగించి సంత ముత్రమున చాలదు. అతనిని పార్లమెంటువారు విచారణ చేయవలెను. భారతీయులనిన సరసికి లవలేకమైనను సానుభూతి లేదు. అతడు ప్రజల స్వాతంత్ర్యముల నన్నిటిని మారిం చెను. మనరాజకీయ జీవితమును సంపూర్ణగ నశింపజేయ యత్నించెను. రాలటుచట్టమును కాసంసర్ధ వారామోదించునట్లు చేసినవాడతడు. రాలటు, ఇండిమిటీ చట్టములనుమోడరని ఆసభలోవాదించినపుడు పండితమాలవ్యా గారి సగౌరవపరచిన దతడు. మొదట సరసిపేర దీనినపుడే యితడు మూడవ తరగతి వాడని జనవాక్యము బయలుదేరినది. సంస్కరణ నిరేదికముతో సరసికి తొలగి కొంత సంబంధముండెను గాని ఆ మూచనల నన్నిటిని రద్దుపరచుచు మార్పిరి కేదీని పంపబడిన ప్రతికూల మూచనలకుల ప్రత్యుపాయముగూడ మరల సరదు సంతకము చేసెను. కాన సరసిని తొలగింపవలెనను తీర్మానమును తామందరు సేకరితముగ ముమోదించ గోరెదను. ఆ తీర్మానమును నయ్యెను ముసేకుగారు చాల సమర్థతతో నుక పొందిరి. అతనిని పార్లమెంటు వారు విచారణ చేయవలెనని నుగూడ మనము తీర్మానించుట భర్త్యముగాని అతీర్మానమును మీ రామోదించక పోయినను ఈతీర్మానమునైన యభ్యయముగా ముమోదించవలెనని కిచలూగారు నుడిచిరి.

జీతే ద్రలూల బెప్పిగారు.

మనతీర్మానము చాలకఠినమని కర్మగారుతలచిరి. ఇది కడులలితమని సేను తలచుచున్నాను. మహాకరాధముల నొనరించినందులకు షెడ్యూల్డ్ ప్రభుత్వను విచారణ చేయవలసినదని బెప్పిగారు నుడిచిరి.

మక్కుము మహమ్మదుగారు.

భారత యాజకముల పక్షమున సేనీ తీర్మానమును సమర్థించుచున్నాను. భావతీయ యోధులు ప్రాన్యప్రాదర్శు తేజములందు ప్రాణముల నర్పించుచున్న తరణమున షెడ్యూల్డ్ ప్రభుత్వపు అవినింటుగారి నిర్బంధింప జూచుచుండెను. రాలటుచట్టమున కిదిదే మూలకారకుడు. అతని పరిపాలనమును మన ముమోదించబాలము. మంజూరి ప్రజలకట్ల సరదేవుడును సానుభూతిని చూపలేదు. సైనిక కాసన మముఖ జరుపబడిన సమయమున నచట జరిగిన చర్యలను స్వయముగ తెలిసికొనుట కతడెట్టి ప్రయత్నమును నుపలేదు. అతడు కఠిన చర్యల కలనకు సానుభూతిని చూపకుండుకలనకును ప్రజల విశ్వాసమును పూర్తిగా కోలుపోయెనని అతనిని వెంటనే తొలగింపవలెనని మక్కుముగారు నుడిచిరి.

నివీనచంద్రపాణిగారు గూడ సమర్థించిరి.

సత్యమూర్తిగారు.

షెడ్యూల్డ్ ప్రభుత్వ అనవసరముగ మంజూరి సైనిక కాసనమును ప్రకటింప నమ్మలేదను. ఓడ్యూరగారి అధికార కాలము ముగిసిన పిమ్మటగూడ ప్రజలు కలదకున్నను అతని వాయుద్యోగమునందే యుంచెను. మంజూరునకు వెళ్లేలేదు. భారతీయుల గౌరవమును భంగపరచెను. తేజయుల విశ్వాసమును బ్రిటిషువారి విశ్వాసమునగూడ కమ్మచేసెను. వాగరక ప్రవచనమున కంతకును ఏవ్యాకరణ కలుగజేసెను.

భవతురాంగారును చక్రకర్తిగారును గూడ తీర్మానమును సమర్థించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

జలను వాలాబాగునుకొనుట

పండిత మాలవ్యాగారు

జలనవాలాబాగునుకొని అందు స్నానక చిన్నమును నిర్మించుటకు చాల భనము కావలెను. ఆస్పానక చిన్నము వాతీయ నిర్మిత మను విషయమును మీరు మరుగునాడదు. మన మియాకద్యారత తేజయమహాజనసభ యందట్లు తీర్మానించితిమి. ఆస్పానక చిన్న మచట ప్రాణముల నర్పించినవారి జ్ఞాపకార్థము నిర్మింపబడును. మన మన కేసునపును జనరలు డయరుగారి వైదిగాని మరి ఎవరివైనగాని ఆగ్రహమునుగాని మృతులకొరకు సంతాపమునుగాని చూపగూడదు. మృతుల త్యాగ తేజారాధన దీక్షలకు ప్రశంసించుటయే మనకర్తవ్యము. అది నాత్యాగ సమని మనము తలపగుదెను. పరిత్రేకప్రమనియే తలపరలెను. 15 యకరములభూమి నిదివరకేకొంటిమి. అంతటికిని 10 లక్షలు కావలెను. ఎల్ల వారము క్రికీకంఠనలేకుండ నిరాశముల నొనరిం

గగోరెదను. నాకులై వారి భార్యలను బిడ్డలను కాపాడుటకున విధియొప్పున. సేనాసమితికి చేరిన తవారిగారి విషయమున చాల కృషి చేయుచున్నాను. అట్లు కృషి చేసిన వారందరను మృత్యుకర్ణుల పాత్రులు. స్త్రీయులు పురుషులు నాదార్యముతో భనసహాయ మొనర్చునని నిశ్చయించెదను. జలనవాలా బాగునాత్య హిందువులకును మహమ్మదీయులకును నిట్కలకును గాధాతురాగమును కలిగించినది. నిరపరాధుల రక్తము మూతనకై కలిగించి వాతీయాస్త్రకర్మమును వృద్ధిపొందించినది. సైనిక కాసనములన ప్రజలకు మిలిమిరిన ఆ పదలు కలిగినది. భారతమాతకు హిందువులకు మహమ్మదీయులకుగూడ పృథులే అనువిషయమును మిలెన్నుడును మరుగునాడదు. బమ్మంజీ గారు 25000 రూపాయలను, వారికృష్ణలూలగారు 10000, గుప్తదాత 5000, సత్యపాణిగారు 500, బాలకు దానపతిగారు 500, సరళాజీవిగారు స్వర్ణాభరణము. వారాయణదాత అనందజీగారు 1000, దివాను మంగళసేతుగారు 1000, మారభగవానుదాసుగారు 500, నాకులై సేనాసలాలగారిసరి 50, అబ్దుల్లాబాబ్జీగారు 1000, సేతు నారాయణదాసు పురుషోత్తంగారు 500, నాలయిగారు 1000, జన్యంతి రాయిశమ్సు 5000, బాబూజనురాంబాగుగారు 2500, లక్ష్మణదాసు భోలానాథుగారు 500, దివాను చందుగారు 2000 రూపాయలను యిచ్చుటకు వాగ్దాము చేసిరి. చిల్లర విరాళములకలన కొన్ని వేల రూపాయలు సమకూడిన వని మాలవ్యాగారు నుడిచిరి.

అప్పటికి సాయంకాలము 4-15 గంటలైనది. వాటికి సభ చాలించబడినది. 1 వ తేదీ సమావేశమునకు ప్రేక్షకులు రాగూడదని తెలుపబడెను.

కావలెను. 1980

ఏజన్సీలను ఏర్పరచి పరీక్షించుటకు యిద్దరు సమర్థులగు సంచార ప్రతినిధులు కావలెను. అర్హతలను అనుభవమును బట్టి నెలకు 60 రూపాయలు మొదలు 75 రూపాయలవరకును జీత మియ్యబడును. ప్రయాణపు ఖర్చును ప్రత్యేకముగా నియ్యబడును. జనవరి నెల 15-వ తేదీలోగా మేనేజింగు డైరెక్టరు, ఎన్వైక్లోపీడియా డైరెక్టరు కంపెనీ లిమిటెడు అలహాబాదు అను విలాసములకు దరఖాస్తులను వంపవలెను.

కావలెను. 1980ఎ

జీతముమీదను కమిషనుమీదను ఒక నమ్మకమైన లిమిటెడు కంపెనీ వాటాలను విక్రయించుటకు ఏజెంట్లును కాన్వాసరులునుకావలెను. నెం 212 రు పోస్టు బాక్సు, ఆంధ్రపత్రిక అని వ్రాయవలెను.

కావలెను. 1980బి

చెన్నపురి, విశాఖపట్టణము, తంజావూరు, మధుర, తిరువాన్కూరులందు ప్రతినిధులు కావలెను. కాన్వాసింగు వసులం దనుభవముకల వారును ఆయాపట్టణముల బజారుల విషయము బాగుగా నెరిగినవారును మాత్రమే దరఖాస్తులను వంపవలెను. అర్హతలను బట్టి నెలకు 35 రూపాయలు మొదలు 50 రూపాయలవరకును జీత మియ్యబడును. దరఖాస్తులతో యోగ్యతాపత్రికలను గూడ వంపవలెను. విలాసము మేనేజింగు డైరెక్టరు ఎన్వైక్లోపీడియా డైరెక్టరి కంపెనీ, లిమిటెడు అలహాబాదు.

Defy all Wrist Watches.
Not by name, but by test, Solid Silver case, Swiss made, open face, Keyless, Small and attractive, useful for both Ladies and Gents. complete with nice leather strap Rs. 10.
Money refunded in full if not satisfactory.
D. P. ROW & Co.,
Harris Road, Madras, S. C.

ఇండియను హోమురాలు లీగు.

అమెరికాదేశమున చేసినవని.

సాధారణముగ నమెరికా దేశములకు భారతదేశము గూర్చి విశేషాభిప్రాయములు కలవు. అనేకులకిదేశమెక్కడ నున్నదో తెలియదు. తెలిసినవారు కూడ ఆదేశమున మహా రణ్యములును, భయంకర జర్మనులును, అవాగరక జాతులును కల వని దుర్భ్రమ జెందియున్నారు. మిషనరీల మూలమున భారతమును విశ్రాంతిరాధకులనియు, విచిత్రాచరణముల గల వారనియు కొందఱు తలచుచున్నారు. అమెరికాదేశపు సినిమా యందు శంఖాసాధీశుల యాదంబరము చూస్తున్నవని చూడ బడుటచే, వారికిలము మొదలైన విషయములగూర్చి అమెరిక నులలో దుర్భిప్రాయములు వ్యాపించియున్నవి.

వేదాంత, దిగ్విజ్ఞానసంఘము లాదేశజ్ఞులు భారతదేశ విషయములలో నెక్కుడు తప్పునామున జాపుచున్నారని యతిశయోక్తిగ తెలుపుచున్నది. అమెరికాదేశమున దిగ్విజ్ఞాన సమాజమునకు జెందినవారు 10,000 మందికంటె నెక్కువ లేరు; వేదాంతము 1000 మంది మాత్రమేలక. వీరుగాక భార తదేశ సారస్వతమునెడల నభిమానము గలవారు లక్షమంది యున్నారునట నిజము.

భారత దేశమునెడల నింతమాత్ర ముత్సాహము నై నను అమెరికనులలో జనింపజేయుటకు వేదాంతియగు వివేకా నందుడును, ప్రకృతిశాస్త్రవేత్తయగు జగదీశచంద్రుడును, కవి మధురగురవీంద్రుడును కారణము వీరిలోనెల్ల రవీంద్రుడు ప్రజా మానవముల నెక్కుడుగ నాకర్షించెను. కాని వీరిల్లరి మూల మున నుద్బవించిన యుత్సాహము భారతదేశమున కంతలాభ కారి కాలేదు అమెరికను ప్రజలు అత్యాశ్చర్యకరములగు భారత దేశపు వేదాంతమును, కవిత్వమునుగూర్చి నేర్చుకొన ప్రారంభించిరి. కాని, వారి కన్ని విషయములను తెలియవు. అమెరికాలో భారతదేశ రాజకీయ నిధినిగూర్చి ప్రకటించుటకు తగిన సౌకర్యములేవని తెలుపుచు జపతిరాయి "యంగు ఇండి యా" పత్రికయందు దీర్ఘ ప్రాసము యందు "కడవిన అయిదు సంవత్సరములలో దక్క హిందువు తనకును భారతదేశ నిజస్థితిగతులను ప్రపంచమున కెరింగించుటకు ప్రయత్నించెను. సంగ్రామమునకు కొంచెము పూర్వము కొందఱు హిందూ యువకులు యుద్ధే టెడు స్టేట్సులో నున్న కమిటీయందు రాజకీయాభిప్రాయముల వ్యాపింప జేయుటకు ప్రయత్నముల ప్రారంభించిరి. వారు తమ తోములకే ప్రబోధము నుండునవలెనని యుద్దేశించిరి. వారికి తగిన భవనముగాని కాలముగాని లేదు. అయినను వారప్పుడుదప్పుకు నిజభారతదేశముగూర్చి అమెరికాదేశములకు తెలియజేయుచుండిరి."

ఈవాక్యములు వార్త యాలము, విప్లవకారులగు నాకిని మిత్రులను చేసిన కృషికి సంబంధించినవి. ఈవని నారదు మితవాదిత్వమునకు దిగక పూర్వము జరిపియుండెను.

1916 సంవత్సరమున నదువ్యవ్ధేశమున లాలా లజపతి రాయి జపానులోనుండి, హిందూదేశమునను తిరిగి వచ్చుటకు యత్నించుచుండెను. కాని వారు అమెరికాదేశమునకు బోవుట యెక్కుడు జేతుకరమని తలచిరి. సంగ్రామనియము లాటంక పరచుచున్న నుల జపతిరాయి అమెరికాదేశమున నుపన్యాసముల నిచ్చియు, వార్తా పత్రికలకు వ్యాసముల వ్రాసియు తన స్నేహితులలో ప్రబోధము గలిగింపవలెనను. తరువాత వొక వత్సరమునకు మరల నార దమెరికాదేశమునకు బోయెను. మూడుపర్యాయములు అమెరికాదేశమునకు బోయి యచ్చట నతడు హోమురాలు సమితిని స్థాపించెను.

ఇండియా హోమురాలు లీగు.

1917 ఆక్టోబరు 22-న తేదీని లాలా లజపతురాయి కేవలవకాశ్రమి, నారాయణ హార్దేశ అను యిద్దరు భారతీయులు వారి హోమురాలుసమితిని స్థాపించిరి. ఈ క్రింది విధముగ సమితి యేర్పరచబడెను.

భారతదేశమునను, ఆంగ్లదేశమునను భారత హోమురాలు ఉద్యమమును ఆంగ్లముల సహాయమున వ్యాపింపజేయుచుండుటచేత, తి,

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలోనున్న హిందువులలో నధికసంఖ్యాకుల యుద్ద్యమమునెడల సానుభూతి గలిగి యుండుటచేతను, ప్రతిబాధియు స్వయంనిర్ణయముత్రానుగుణ్యముగ తన భావనిధి నిర్ణయమున కధికారము గలిగియుండ

వలెనని విలువ అధ్యక్షుడు, తెలిసినవాఁడులు మాకు ప్రాత్యాచార జనకములకగ నుండుటచేతను.

ఈ దేశమునకు హిందువులకు, అమెరికనులకుల యొక హోమురాలు సమితి స్థాపించుటకు క్లిష్టమైయుండుచున్నది.

ఉద్దేశములు

(1) భారతదేశములోనున్న హోమురాలు ఉద్యమమునకు చేయుటకు నొసంగుట.

(2) భారతదేశమునను, ఆంగ్లదేశమునను గల రాజకీయ కృత్రిమపరములకు సహాయము చేయుట.

(3) భారతదేశమునను అమెరికాదేశములకును పరస్పర స్నేహభాంధవ్యములను సమకూర్చుట.

ఈ ఉద్దేశములు రెండువార మూర్తులవలె. వాని భారములో మూర్తులెక్కువను, వానిని విఫలము జేయుటకు యత్నములు జరిగినవి. క్రమక్రమ సమితియొక్క యుద్దేశ్యము లీ క్రింది విధముగ నున్నవి.

(1) హోమురాలులీగు, మాస్టియలీగు, కాంగ్రెసుసభ మున్నగు రాజకీయ ప్రతిష్టాపనములకును, ఆంగ్ల, హిందూదేశములలోగల యిట్టి సంఘములకును సహాయ మొనరించుట.

(2) న్యాయ సమ్యక్ విధానములను భారతదేశమునకు స్వయంనిర్ణయముత్రానుగుణ్యమున వర్తింపజేయుటకును ప్రయత్నించుట.

(3) ప్రపంచమున ప్రజాస్వామ్యమును సంరక్షించుటకు ప్రజాస్వామ్య ప్రతిష్టాపనములను బలపరచుట.

(4) భారతదేశమునను అమెరికాదేశమునను సాంఘిక, విజ్ఞాన, విద్యా, వాణిజ్యాది విషయములయందు పరస్పర మితిభావములను కలగజేయుట.

(5) మానవత్రికను ప్రచురించు యితరమార్గములగులంబించియు ఆధునిక భారతదేశమునకు సంబంధించిన మనసము స్ఫులగూర్చి అమెరికనులకు సరియగు సమాచారమును తెలియజేయుట.

ఇదియేర్పడిన పదివారములో యీసమితి అభివృద్ధిని గూర్చి ఒకసారినికము తయారజేయుటకు. వృద్ధినిజపు వాన సంగ్రామాది కారణములచే యెక్కుడు కార్యకూరక గతుకకు వలెకున్న సభితులను మాత్రము సంకల్పితకరముగనే యున్నది.

(1) కార్యనిర్వాహనమునకు ప్రధాన కార్యస్థాన మేర్పరచబడెను.

(2) పలుకుబడిగల అమెరికనుల అనేకుల సాహాయితీ యు, సహాయమును సంపాదించబడెను.

(3) 200 మంది సభ్యులు జేర్చుకొనబడినది. వీరిలో 84 గురు 10 డాలర్ల నిచ్చుచుండిరి. 82 అసోసియేట్లు; వీరు 8 డాలర్లవరకును నిచ్చుచుండిరి. ఇతరులు సాధారణసభ్యులు; 1 డాలరు చొప్పున వందా నిచ్చుచుండిరి.

(4) ఈసమితికమున"యంగు ఇండియా"యను మాస పత్రిక ప్రచురింపబడి, పంపియెట్టబడెను.

(5) ఒక పుస్తకాలయము స్థాపితమాయెను. దీనివలన సమితి కదాములు లభించు చుండెను.

(6) డిప్రొయటు, వికగో, యన్నియాపోల, బర్లెక్ నగరములలో యీసమితియొక్క కాఖలు యేర్పరచబడెను.

(7) ఈసమితికి చందాలవలనను, విరాళముల వలనను 2500 రూపాయలు లభించినవి. 1785 రూపాయలు వ్యయమైనవి. (సోదము)

హిందువులసంఘము:— ఇండి భానాలోనుండి విడుదలయైన తరువాత సంఘమువారి యెటుట సాక్ష్య మిచ్చెదమని నత్యధము చున్న గువారు హిందువుల సంఘమువారికి తండ్రికావ్ర పంపించిరి. దానికిప్పడు ప్రత్యుత్తరమువచ్చెను. లానూరులో విచారణ మగిసి పోవుటచేతను, విచారణ జరుగుచుండినప్పుడు సంఘమువారిచ్చిన యనకాశమును వినియోగించు కొనక పోవుట చేతను ఇప్పుడు సాక్ష్యమును పుచ్చుకొనుటకు వారు నిరాకరించిరి.

లిరుదల సమర్పణము:— కలకత్తాలోని లెట్టెడరు యెద్ద జరిగిన సభకు రాజప్రతినిధిగాను వారిసమితియ దయ చేసి ఇరుదలి లిరుదములను సమర్పించిరి. బంగాళా గవర్నరు వారి సమితియ ముఖ్యసభాపతి వారి భార్య కాశ్మీర సహారా జాగర్లు దీనికి దయచేసిరి.

ప్రకటన.

(1982)

కవిగిరి తాలూకా యిప్పుడిచ్చెర్లు కావరస్తుడు సరాము సుబ్బయ్య చవిపోయినందున అతని భార్య సుబ్బయ్య కవిగిరి డిప్రొయ్టు ముచనపుకోర్టులో 1919 సంవత్సరం నె 32 రు తనకు వార్డు సర్టిఫికేటు యిప్పించమని పిటిషన్ దాఖల్ చేసి కొనినందుకు 1920 సంవత్సరం జనవరి నెల 20-న తేదికి వాయిదా వేయబడియున్నది. ఎవరికైనా ఆక్షేపణ లున్నయెవరు కవిగిరి కోర్టువారితో మదివి చేసికొనవలసినది.

జే- ఆదినారాయణయ్య,

1-1-20, కవిగిరి.

పిటిషనరడప్టిడరు.

ప్రత్యేకపు ఖాళీ అమ్మకము.

మిగుల చౌకధరలు.

ఇంటివైక కప్పువెంతులు. ఇంటివైక కప్పులు. ఇంటివైక కప్పువెంతులు.

మిక్కిలి మేలైన ముగుసూరు ముడి మెక్కిలు ముడివెంతులు ఇప్పుటిమెక్కిలు ప్రయోగ నమనరించి ఆవిరియంత్రములు, రోటరీ వెన్సు, కన్ మిల్లులు, పాలిషర్లు, చున్నగు వాని సహాయముచే తయారజేయబడును. అర్హుల ఇచ్చిన ఇప్పటిమెక్కిలు ఇటుకలు, శ్రేష్టమైన ఇంటివైకకప్పులు, ప్లాక్ ఇటుకలు, హోల్ ఇటుకలు, రిడ్జలు (ఇంటివైకకప్పు వెక్కిలు) ప్లాట్సునైల్స్, లెట్టు, మెటిల్లెట్టు (ధారాశుగా కుద్రమైనగాలి క్రమించునట్లు చేయు సాధనములు), అలంకారమైన, సాదాయన లోకకప్పులు, క్రిందపరచురాళ్లు (ప్లాంస్టన్) (నీలింగు) మొదలగు అన్నివిధములైన కుచ్చుముముల పగ్గింగుకేటోను, క్లెన్సింగుకేటోను పురమాషీగా తయారజేయబడును. కానిటరీ, డ్రెయి నేజి గొట్టములు, బెంట్లు మంత్రము) టిమాదిరి గొట్టములు, సర్ కిలూపాజిమెక్ మొదలగునవి కూడ తయారజేయబడును. ఒకసారి అర్హుల ఇచ్చి చూడ ప్రార్థన. ఈ క్రిందములు ఈ క్రింది విలాసమునను వ్రాయవలెను.

మానేజరు, బి. ఎస్. ఇండస్ట్రియల్ హోమ్, (1976) హార్టు ఒల్లూరు, (కాచ్చిన్ స్టేటు)

Manager

B. N. Industrial Home

P. O. Ollur

(Cachin State.

HEALTH FOR A POSTCARD

suffer from Functional If you Weakness, Exhaustion and Impotency, take the first step to health by sending for the Free Descriptive Booklet which describes Dr. Bier's Principle of Obstructive Hyperaemia, and its practical application known as the Erectruss. The Erectruss treatment has cured where other methods had failed and a perusal of the Booklet will make it clear to you why Erectruss has superseded all other remedies. Erectruss has been aptly described as an aid to Nature—the actual cure being effected by an "excessive accumulation of the blood in the diseased part," the Erectruss being the means by which the desired accumulation is obtained. This method is essential "Natural—" that is why it has performed such miraculous cures. Write for Booklet by next post to Erectruss (A. P.) Bureau in the East, Batala (India.)

DR. BIER'S ERECTRUS

(669)

Beauty is the Heavenly Boon

It can only be obtained by beautifying the hair and our preparation is the only one which has helped thughout use only 490

Parastan Hair Oil (Regd)

It makes hair soft and shining. It also strengthens the roots of hair

TAKE **L**ADIES **EARNED** CARE **C**ARE to use our Parastan Oil for keeping your brain cool,

Price Re. 1/- Postage Extra

Agents:—

F. Hassanali & Co.,

51, China Bazaar, G. T. Madras

NOTE:—Please try Parastan Liquid Soap Re. 1-0-0

పల్లిక ప్రాసిక్యూటరు:— వంశాలు పూర్వోక్త శక్తి
ప్రాసిక్యూటరుగ నుండిన రాయసాహేబు ముఖ్యుడుగా న
రాజ్యమునకు వలన జారిపాపమున సర్దారు మహాశయసింగు
గారిని నియమించిరి.

[Continued from page 14.]

foremost charge was that Lord Chelmsford's Government totally misused the provisions of the Defence of India Act which was purely intended to be used to meet war emergencies. Instead, it was used for political purposes. It was under the Defence of India Act that orders were passed restricting Mr. Tilak, internment Mrs. Besant and the Ali Brothers. The administration of the Press Act, and the extirpation of Mr. Horniman were further unpardonable acts of maladministration. Mr. Chakravarti dealt with the various other acts during Lord Chelmsford's regime, and concluded by commending the resolution to the Congress.

Mr. Bhagat Ram Furi, Punjab, supporting the resolution with Mr. Chakravarti, declared that Lord Chelmsford was not fit to hold the office further.

The resolution was put to vote and declared carried.

Resolution on Reforms

Mr. C. R. Das.

AMRITSAR, January 1.

When the Congress resumed its sitting, to-day, the first resolution taken up was the one on Reforms, and Mr. C. R. Das moved it. He said that, as some amendments were going to be moved, he would reserve the right of speaking in detail after those amendments were moved. For the present he would only say that the first clause of the resolution was passed in Calcutta in 1917, in Bombay in 1918 and also in December, 1918, in Delhi. He asked the Congress to pass it this year also. The second clause simply asked the Congress to say what the Congress said about the Reform Scheme in Bombay and Delhi, and that clause carried them no further than that. The third clause of the resolution followed from the other two clauses. It followed from their fitness for full Responsible Government, and it also followed from the declaration in the second clause that the Reform Act was unsatisfactory, inadequate and disappointing.

Mr. Tilak.

Mr. Tilak seconded the resolution on the Reforms proposed by Mr. Das said: This was a very important resolution for the reason that the demands carried in the motion were according to the Congress Scheme the minimum that the people of this country demanded. The first part of the resolution was passed in Delhi last year regarding the M. C. Report. They had always repudiated the idea that they were not fit for Self-Government just now. The Congress had repeatedly said their fitness for full Responsible Government. The Montagu scheme repudiated it. Hence the necessity for their resolution last year at Delhi. Mr. Montagu's speech in Parliament expressed that the Reforms Act was meant to prepare India for full Responsible Government, evidently meaning that India was not fit for Responsible Government then. Therefore the necessity for the repetition of the resolution of last year. They had to repeat their reiteration because their opponents had repudiated their assumption. A failure in this direction would mean that they had quietly allowed the re-assertion to the contrary. The second part of the resolution considered the Reforms Act. This Act was unsatisfactory, inadequate and disappointing. These words were old and had been used very often in the previous years. The word disappointing was objected to in some quarters. This word was used in connection with the Montagu Scheme. The Reforms Act had no doubt gone a bit further than the Original Draft. But still did it come up to their standard? Did it grant to them what they had repeatedly asked for? The answer was in the negative. If so, disappointing meant falling short of the expectations. Did not the Reforms Act fall of their ideals? Hence the repudiations in the second part of the resolution. The Act put forward two-fold proposals. Accept this Report and with the co-operation of the authorities work it on for 10 years and then after ten years they all would be reviewed. Its operations would be reviewed and then some other step would be taken after ten years. These two-fold proposals they would not accept. The third part of the resolution said that they were not satisfied. Their hunger was not appeased by a few crumbs thrown to them. The object of the Bill was that they should go on working, demonstrating their capacity to the satisfaction of the bureaucracy to be judges. The acts they would use for securing Responsible Government. There was no doubt about that. Anything that might help them in their agitation for the full Responsible Government they should utilise. The Act was simply a measure measure and ten years' time limit was undesirable. Mr. Montagu had plainly told the world that the Reforms Act was not the result of Indian agitation. It was a result of the world circumstances. There was a way. Other Nations were asked to come to help, especially the United States and then it was quite necessary to show to the world that Great Britain was prepared to deal with its subjects nations with some generosity. That was the origin of the Proclamation of 20th August 1917. If they persisted in defining the Reforms as the resolution contained we could foresee that in five years circumstances would arise which would compel a British Parliament to grant India full Responsible Government. They claimed full Responsible Government and they would utilise the Act for the purpose. They wanted full Responsible Government in accordance with the principle of Self Determination. That meant the determination of the people of India as voiced by the resolutions of the Congress passed by a majority in this Congress. All Deputations who went to England claimed to be representatives of Indian public opinion. The Moderates went so far as to call themselves the wisest of all. He repudiated all that. According to him wisdom in 20th century meant the capacity to convince the majority of one's countrymen. Wisdom had no absolute meaning in politics. Continuing Mr. Tilak said the principle of Self Determination had been acknowledged by all western countries and had been applied to solve complicated questions. As regards the thanking of Mr. Montagu the Congress, if it likes, might include that in the resolution and he would not object. The speaker continued: You may thank Mr. Montagu if you like. We are always in the habit of thanking even trifles and you may thank even a man who slaps you in the face, and your satisfaction is that it has left no mark on your cheek.

Continuing Mr. Tilak said: There is no quarrel. The principles here enunciated are the most important of all. We want now clearly to declare not only here, but to the whole world, that we are not satisfied with the Act. We want to continue our agitation. We want to utilise it to our best and demand more, continue to demand more and we want to ask the rest of the world to know that this is the exact state of our feeling.

There is no exaggeration in the matter to misread the civilized Nations of Europe Take care of that. Do not be too generous, too kind, too humane, accept with fulsome the dose of what little has been thrown to you now.

Mr. B. C. Pal.

AMRITSAR, January 1.

Mr. B. C. Pal, in moving his amendment to the Reform Resolution, said: The situation was Mr. C. R. Das had moved the reforms solution before them at the request of the Subjects Committee. They found there were differences of opinion, and after seriously considering the position they accepted the position that either Mr. Gandhi or he and his friends, consistent with the loyalty to truth as they saw it and their conscience, could arrive at any compromise or yield ground. His reason for adding the clause about their working the act was to clear misapprehension in some quarters that Congress was not giving any lead to the country. The lead of the Congress to the country was certainly not to boycott the Reform Act. It should be used with a view to attain full Responsible Government early. One cannot say beforehand how they will work the Reform Act, because they could not conceive any possible and impossible situations that may arise, but he would ask every one whom it may concern to note that they intended to contest every seat in the Council with those who might vote with the bureaucracy. They would also educate the elector to the privileges and powers conferred on them by the grant of franchise and make them go to their entirety, and if they were fortunate to secure a national majority, in the Council, they would see that the will the majority was respected by the Governor under the Reform Act. Provincial Governor was more autocratic than under the present constitution, for now the Governor was only a single individual in the body of the Governor in Council with his three Executive Councillors, and had to submit to the majority in Council. But under the Reform Act, as regards the transferred subjects, the will of the Governor was supreme. Therefore, if the Governor respected the will of the legislature, they would co-operate with him, but, instead if he flouted the popular will, then they will have to play obstructionists.

As regards Mr. Gandhi's amendment to the introduction of His Majesty's Proclamation in it he was strongly against incorporating any reference to the Proclamation. The Congress record they have thanked His Majesty for the Proclamation, and also decided not to be ungrateful to it. Mr. Gandhi has said he accepted the statement that India was fit for Responsible Government and that the Reforms were inadequate and unsatisfactory, and the words quoted from the Proclamation stated that the Reform Act introduced a new era, and can the Reforms be admitted to be inadequate and unsatisfactory, he said, to introduce the new era. The term 'inadequate' related to the condition of the things, and meant the Reforms were not adequate to meet the needs of the situation. The term 'unsatisfactory' was personal, and meant India for whom Reform was intended was not satisfied with it, and did not give what India's civilisation and culture entitled India to get. Then they were asked to assure their co-operation but his question was with whom and for what common purpose. According to the terms of Proclamation, they were to be in leading strings and to gradually attain full responsible Government, while they thought themselves immediately fit. He had heard in his youth, as early as 1880, said of the promise of Self Government in the famous Lord Ripon's resolution, but since then 40 years had elapsed, and they were still far from their goal, and what guarantee was there that they will not have to share a similar fate? To the spirit of the Royal Proclamation they would co-operate with the Government when it meant advancement of the country, and obstruct if the country's interest demanded the same. He would not take his stand on the Royal Proclamation for India's fitness to Responsible Government. He can explain Mr. Gandhi's objection to the term "disappointing" only on the ground that Mr. Gandhi did not expect much more than what the Reform Act gave. He had no objection to the Congress thanking Mr. Montagu for it did not amount to much.

Speeches of Mrs. Besant, Messrs, Tilak, Gandhi and Jinnah.

An Anxious Day.

AMRITSAR, January 2.

The 5th and last sessions of the Congress opened on Thursday at 11 A. M. punctually with a heavy agenda to be gone through. The Reform Resolution, with two amendments to it, one by Mrs. Besant unreservedly welcoming the Reform Act and the other by Mr. Gandhi deleting the term "disappointing" in the original resolution applied to the Reform Act and recording the thanks to Mr. Montagu and offering co-operation to carry out the Royal Proclamation, occupied the lion's share of the time of the Congress. There was heated discussion and passionate speeches on all sides, the noteworthy feature being the absence of acrimonious references in the debate which occupied full five and a half hours of the Congress from 11.30 to 6 P. M. The 5th sitting was unparalleled in the Congress record, having lasted for nearly ten hours from 11 A. M. to past 8 P. M., without any interval. It could be safely asserted that the sitting would have dragged to a still later hour in the night if the open division of the House on the Reform question had really taken place. The compromise arrived at between Messrs. Das and Tilak Party on the one side and Mr. Gandhi on the other side, came as a surprise, but an agreeable one to the Congress which showed its approbation by prolonged and loud cheering on the announcement of the compromise. Till late in the afternoon all hopes of the compromise had been given up by the people and Mr. Pal's attempt to find a "via media" by his amendment fell flat on the House. To appreciate the immensity of relief felt by the House, one has to remember that the Reform resolution had been one of discord for nearly three days within closed doors in the Subjects Committee and vigorous canvassing had been going on in several delegate's camps from two days earlier, and to add difficulties, on one side were arrayed Mr. Das backed up by Mr. Tilak, and other leaders, while on the other side stood Mr. Gandhi, who by himself was sufficient to command attention alone, as also Pandit Malaviya and according to the belief in many quarters Pandit Motilal Nehru also along with him.

Mrs. Besant had been bravely fighting, with her usual cheerfulness, her forlorn cause, as was evident by the handful

of supporters that voted in her favour, even though the House gave a patient and respectful hearing to Mr. Besant's able and masterful presentation of her view point, followed by a militant speech of Mr. Bomanji and the persuasive appeal of Mr. Telang. Compared with it previous, the sitting was austere solemn as suited the occasion. Many a conscientious delegate was heard openly debating which side to vote, being swayed either side by the eloquence, and arguments of the respective sides, Mr. Jinnah, who followed Mr. Gandhi in his support, played with the audience exchanging skill parleys with it. It is extremely difficult to say how an open division, had it been pressed, on the issue between Mr. Das and Mr. Gandhi would have resulted, though the probability seemed to indicate that either side would have won by narrow majority.

After the Reform debate was over, a number of resolutions were passed, put from the Chair. The Hon. Pandit Gokranth Mishra explained them and put them on behalf of the President who had not yet recovered his voice.

The Resolution regarding the Declaration of Rights was taken up last, it being at first announced that it was a controversial resolution. But when the time came for moving it, to the relief of the delegates, an agreement had been arrived at by the judicious retouching of clause one and the deletion of the contentious clause seven on the question of the local militia and their use, and was carried unanimously.

This Congress had been a record Congress in the number of delegates which numbered 8,000, including "kisan" delegates, while Delhi claimed only 5,000, and as to its sittings and the character and the nature of the debates which reached a high level and it was maintained throughout with rare exceptions. But the greatest unique feature has been the occurrence of sensational events, day after day, which began with the Proclamation and the release of the leaders and the agreeable surprises in store for the delegates everyday ending with the resolution of the Muslim League on the non-killing of cows on Bakr-id day. At a modest calculation not less than 16,000 people must have gathered at Amritsar for the Congress from all parts of the country.

Mr. Jinnah.

Mr. Jinnah, supporting Mr. Gandhi's amendment, said the fact that there were three divisions on the Reforms Act resolution showed how grave was the situation and the final decision rested with the delegates. They recognised that India was fit for responsible Government and that at the earliest possible opportunity Self-Government should be granted to India. There was no dispute as to those two principles. He took exception, to the use of the word 'disappointing' as applied to the Government of India Act. The King's Proclamation demanded clearly the hearty co-operation between Government Officials and the people. What was Mr. Das's answer to that question. He gave no answer. Mr. Tilak on his way from Bombay to Amritsar on behalf of the Home Rule League and the people of India wired to the Secretary of State and the Viceroy promising responsible co-operation. Here comes Mr. Tilak, said Mr. Jinnah, on the platform and tells you, we want to use this Act. We will make the fullest use of it. We will get into the Legislative Council. We will accept Ministerships. We will take the fullest use of it. May I know in the name of heaven and in the name of everything that is held sacred, why does not the Congress say so in the resolution and give a true lead to those who are waiting outside for your opinion. Why should you deprive them of your advice? Our countrymen outside have looked upon the Indian National Congress as the final expression of the best feeling of the country. Why not give them the advantage of your opinion. On the other hand, I have no hesitation in saying on this platform that there is a school in this country whose intention is to obstruct, not to work the reforms (Loud Voice No. No.) I am very pleased indeed then, that you have agreed with me that you want to co-operate (No. No.). Proceeding, Mr. Jinnah said I do not want to enter into the details of the Reforms Act, but I can tell you one thing that I have to the best of my ability tried to study the Reforms Act I have no hesitation in saying that if we take the opportunities, if we take the advantages which are placed in our hands by this Act, I have every hope that, notwithstanding the statutory provision fixed for the ten years enquiry, we shall have that enquiry earlier. Once your electorates, which means 5 millions are formed, once your electorates have sent their representatives in the various Councils, once our countrymen have taken up the ministerialship and once that motive worked which places, as I say, such opportunities and advantages in your way then I say, it will be impossible to resist the enquiry being held earlier. I therefore ask you in all earnestness to please give your verdict, declare from this Indian National Congress, that you mean to co-operate.

Touching upon the second part of Mr. Gandhi's amendment, Mr. Jinnah said:—Gentlemen, you know perfectly well that I have not been unnecessarily guilty of expressing my thanks to officials or to the Government. I say, and I entirely agree with those who hold, that the thanks of the Indian National Congress are not to be given away cheaply. I entirely agree with it and I say when this Assembly expresses its thanks to a person, it should be a matter of the greatest honour to the person whom it is given, however high he may be. But we have to consider whether the person whom you are asked to thank deserves your thanks and that is the only question before you. Mr. Tilak says you may thank him. That is not the question. But does he deserve? I can only tell you I am not a friend of Mr. Montagu. I characterised his proposals before the Joint Committee as proposals based upon timidity and prejudice. I had actually a tick with Mr. Montagu and he asked me in the Joint Committee: Is it not a fact that you never agree with Government? Therefore I am no friend of Mr. Montagu. But I believe in one principle that whether a man is a friend of mine or my opponent, when that man has done something great and when he deserves recognition, I am willing to raise my hand to him. I have no doubt in my mind that Mr. Montagu has laboured in a manner which I tell you, of my own personal knowledge no other Englishman has laboured for the reforms for India. You believe me that Mr. Montagu had the greatest difficulty in his way from every direction and I tell you that it would have been impossible for any other man in England to day to go as far as Mr. Montagu has gone. Now are you not going to express your thanks to Mr. Montagu: mind, that you ear

not giving universal thanks, not general thanks but simply confine to one specific measure and that is the measure of reforms. Continuing the speaker said that Mr. Montagu had still to go through that hard test which would be in connection with his action regarding the Punjab situation. I pray and I trust, said Mr. Jinnah, that Mr. Montagu may God give him strength, may God give him the right sense of justice that he may rise like the greatest of Englishmen that ever lived and see that the wrongs of the Punjab are avenged to the fullest. We are not thanking him for that. Now, we are simply confining ourselves to one particular point about which we have got sufficient evidence. Ladies and Gentlemen, you ask any of the various deputations that went to England whether it was the Congress Deputation or whether it was the moderate deputation, Mr. Montagu, I think, nobody will deny, has done his best and overcame a tremendous opposition in England and he defeated them. The Government of India's despatch of March 5th, a most reactionary despatch, was thrown by the Joint Committee in the waste paper basket. I do not wish to take up your time, for it is now for you to decide whether we should express our thanks to Mr. Montagu for what he has done in connection with reform. I hope and trust that on this occasion this house will give the right lead because it is this lead which the country must follow and will follow.

Mrs. Besant's Amendment.

Mrs. Besant moving her amendment to the Reforms Resolution, said she was placing before the Congress the position held by many though they may not be fully represented in the Congress, before them as to the reference to the limitation of ten years in the Reform Act before a Statutory Commission can be appointed. Mrs. Besant said she and those of her view did not trouble themselves about that limitation for Mr. Montagu has said there was nothing in the Reform Act to prevent transfers of more subjects to Indian Ministers and Mrs. Besant said she agreed with Mr. Montagu that India's attainment of full self-government was hereafter only a mere question of time and it depended on Indians themselves. Some years ago it was true that she wanted a time-limit for the grant of full responsible Government to India but she did not think it was necessary for the times had changed and the world was changing and the wave of democracy was spreading fast and she cannot believe that India will fail to get self-government quickly if she only utilised fully the powers conferred by the Reform Act. She also agreed with Mr. Jinnah that this Congress should give definite lead to the country. She agreed with the statement in the Reform resolution before them that India was fit for full responsible Government immediately. She had repeated it from many platforms for it had become war cry of a large party in the country. They had the common ideal of Home Rule. She admitted the Reforms Act did not fulfil their ideal but it made it possible for them to attain it and brought down the ideal from a region of vision to a field of practical politics. There were only two ways of transferring from autocracy to democracy. One was by revolution and the other was by reforms. There were four autocracies before the war namely Germany, Austria and Russia and the autocracy of Great Britain in India. The power of autocracy in the three Empires of Europe crumbled to dust by violent revolution. The suddenness had deprived people living under European autocracies of utilising the new freedom, England won liberty and her first step was marked by the execution of one King [Charles] and exile of his successor. But in the case of India willingly and lovingly King-Emperor has by Royal Proclamation opened the gates of freedom to India and in all cases of Reforms they had to remember it had to be gradual. Characterise the Reforms as inadequate. But in what sense it was: it was in the sense of complaining that the sun did not jump from horizon to summit; that took time to shine with splendour of noon, though they could not expect power to pass from autocracy to democracy in single stir and they realised that it was a question of either this Act or nothing. Would they prefer to go without this great instalment of Reforms. Mrs. Besant then dwelt at length on the gains secured to India under the Reform Act and said they have gained much in the sphere of provincial Governments and autocracy has been crippled in the Central Government. They were getting Parliamentary form of Government and she did not demur to the differences of opinion, for that was inevitable. The hearing that the Congress was giving her showed it would be listened to all on sides. She has been asked why she had said about Montford Report that it was unworthy of Britain to offer and India to accept but now asked the Congress to accept the Reform Act. It was because it was an advance upon the Montford Report and contained the amendments she desired to see incorporated. From one view point she was glad the Reform Act did not give more because it now left India free to formulate her own form of Government, South Africa did not have any traditions but India had her best traditions and she would certainly form better Government based on her civilization and culture than adopting "enbloc" western institutions and forms. Mrs. Besant then put a strong plea for recording thanks of the Congress to Mr. Montagu for his services in connection with the Reforms. Mr. Montagu was a sincere friend of India but for whom they would not have the present Reform Act. Did they remember that Mr. Montagu was one in the British Cabinet and if left his own way would have given India more. If he had given more in the present Reform Act it would not have had a chance of being passed. Certainly India which was famed for gratefulness would not fail to thank Mr. Montagu.

The Compromise.

Pundit Malaviya's Concluding Speech.

The Hon. Pandit Malaviya, in announcing the compromise over the Reform resolution, said: Leaders and Gentlemen.—It is a matter of great satisfaction to me, and I am sure it will be to all of you [hear hear] to now that a compromise has been arrived at now. You now that when the matter was in the hands of Mr. and Mr. Tilak, and Mr. Das you could not expect anything different.

Pundit Malaviya at this stage, turning to Mrs. Besant, asked: Have I your permission to include your name also?

Mrs. Besant. Let me see the resolution. Pundit Malaviya then went up to Mrs. Besant, and the latter, evidently having declined to join the compromise, returned to the rostrum and proceeded.

Now, gentlemen, compromises are not always satisfactory. Each side has to give up something, and that is the only possible way to settle differences. Malaviya proceeded and said that a solution had been arrived at. Two elements had been inserted in the resolution agreed upon, "viz," promise of co-operation and an expression of their gratitude to Mr. Montagu. These ideas were to be added as a separate paragraph to Mr. Das's original resolution. The following was the paragraph proposed to be added (D) "Pending such introduction, this Congress trusts that, so far as may be possible they so work the reforms as to secure an early establishment of full Responsible Government, and the Congress offers thanks to the Rt. Hon. Mr. E. S. Montagu for his labours in connection with these reforms." Pundit Malaviya proceeded to speak further when Mr. Jinnah rose to a point of order, and said Pundit Malaviya should not be allowed to make another speech, and the resolution agreed upon ought to be put to vote.

Pandit Malaviya said he was not going to make another speech, but was merely going to say in Hindi that view of the compromise.

A Hindi speech from him would not be necessary.

Mr. C. R. Das.

Mr. C. R. Das who, in moving the original proposition had reserved his right to reply, said: I want to occupy you only for one minute. The compromise has been arrived at. Pandit Malaviya has told you that there are two points, co-operation and thanks. But so far as co-operation is concerned, the view with which I have compromised is this, That co-operation, when necessary to advance our cause, but obstruction when that is necessary to advance our cause. We would work the Reform Scheme so far as it may be for the early establishment of Responsible Government. We are not opposed to co-operation, if co-operation helps us to attain our purpose. We are not opposed to obstruction, plain, down right obstruction when the helps to attain our goal. I ask you, ladies and gentlemen to accept this compromise.

Mrs. Besant's Amendment Lost.

Mrs. Besant's amendment was then put to vote and lost, only a handful voting of openly in her favour. The compromised resolution was then passed.

నిర్బంధకూలి కద్దరి: జనరల్ 1వ తేదీనండి ఫిజిటివు లలో భారతీయులకు నిర్బంధ కూలికద్దరిని తీసివేసి. ఆ సం గతిన భారత ప్రభుత్వమునకు తెలుగువలనెదని ఫిజిక్షన్వరు గారు అధినేత కార్యాలయము వారిని కోరిరి.

హిందూవాసి సంపాదకుని విడుదల:—సింధు ప్రాద రాజాధిపతి హిందూవాసి సంపాదకుడు శేర్మూల కరకాణి గారిని పూనాలో డిసెంబరు 30-వ తేదీ సాయంత్రము విడు దలచేసిరి. వారు జనరల్ 4-వ తేదీని ప్రాదరాజాధి పత్యలకు. వారిని గౌరవించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచు న్నవి. ఆరోజునే దుర్గదాసు అప్పారావినహాద అచ్యుత దాదాని యొక్క నుండి విడుదలచేసిరి. వారుకూడ ప్రాదరా జాధిపతి కేసులనుండిరి.

శుభ అన్వేషణలు సర్వము మరణము:—తలచేసినండి క్రిందివారై తెలియుచున్నది. నేలకునుండి కన్పిరామకా నాయకు అను సునిస్సెంటు సర్వము గాడు డిసెంబరులో తల చేసేకొని బహిష్కరణ చేసిరి. కన్పిరుచేయుచు న్నపుడు వారికి కత్తి చేతికి తగిలి కొద్దిగ తెగెను. దానివలన రక్తములోనికి విడుచుచుకొని క్రమముగ నిది వ్యాపించి అతడు 29 వ తేదీని చనిపోయెను.

బర్మాపరివార్ధులందు విద్రోహము:—బర్మాపరివార్ధు లో కలిగిన స్వల్పవిద్రోహము అణగిపోయెను. ద్రోహమునకు కారకు బ్రగువారు కొండెలలోనికి పారిపోయిరి. వీనానై నియుల సరివార్ధు ప్రాంతమునందు కాపు కాయచున్నార.

బొకారాలోనిస్థితి:—బొకారాలోని క్రైతలకు రవ్య శులయందు ద్వేషముగ నుండెను. 1919 లో అక్కడెల్లరులు జరిగినవ్యభు కొలిసివై నియుల దారుణములను చేసిరిట. అందువలన క్రైతలకు రువ్య వారిని గిట్టుటలేదు. వై నియుల ప్రజలను హింసించిరి.

అఖిరు నాటకము ! అఖిరు నాటకము !!

బల్లారి సరనవిసోదినిసభ

1920 సం॥ జనవరి 5 వ తేదీ సోమవారము

సాయంత్రము 6 గంటలకు,

మణి ప్రవాళము

(అనగా కృష్ణలీల, క్రష్ణాద, లక్ష్మణ, పాంచా లీల నాటకములలోని వనోపార రంగములు)

చిన్న కట్నం బాణికుపుక ఆరమినియజ్ పిధిలో

గోక్షేపాలులో

తెనుగుభాషలో ప్రదర్శించి బల్లారికి కల్పిపోవుచున్నార.

2. మాధవరావు.

జనరల్ మానేజరు.

మ-రా-రా-శ్రీ, తిరుపతి డిస్ట్రిక్టు మునసబువారి కోర్టులో.

O. S. No. 874 OF 1919.

వాదకులు:—1 చంద్రగిరి తాలూకా యంగిలిపట్టు - సంతోయ్యుండు నపులూరు అప్పి నాయుడి కొమారుడు చెంచునాయుడు. 2. నదరు గ్రామంలో యంగిండు దేవిబ్రతికి వెంగళునాయుడి కుమారుడు నుల్లూనాయుడు.

(సలివాదులు:—1. నదరు తాలూకా 33 గ్రామం మజరా కొత్తపల్లె గ్రామంలో యంగిండు పాపన్న కొమారుడు కన్నం తిలచంగయ్య. 2. చెంగయ్య కుమారుడు చలిచీలుల వెంగయ్య

చంద్రగిరి తాలూకాలో చేరిన యంగిలిపట్టు మజరా కొత్తపల్లె గ్రామంలో యంగిండు శ్రీ కోదండరామస్వామి వారి భజనమందిరము తరపున వై సుమరిదియ్యండు నాయుడు నదరు గ్రామనివాసము లందరికిన్ని బదులుగా (Representative Capacity లో), వై సమాను చేయబడియందు (తలివారులవై యాదానా తెప్పి యొక్కాడు అట్టి నదరు వారులు నదరు గ్రామము లందరి తరపు. దానా తెచ్చుటలో ఎవరికైనా ఆక్షేపణ యంగిండు నెవల 9-1-1920 నివ ప్రోగ్రా వారి ఎటుల నేడలో నైసమా, ప్రిదరుమాలముగా నైసమా, లేక Authorised agent మాలముగా నైసమా, హాజరయి ఆక్షేపణలను చెప్పకొన వలయునని యందుమాలముగా తెలియజేయడ మయినది.

M. Venkatakrishnamachariar, B. A. B. L. Pleader, Plaintiffs.

ఆయోగ్యేద ధర్మ కైద్యులు:—కేంద్ర తాలూకా గోరిగ పూజిలో కడతెన నెల 6-వ తేదీన శ్రీబాలసరస్వతి నిలయ భవనమునందు దేవి నేని-బసవయ్యగారి సహాయ సం నదచే తెనాలి కన్యకా పరమేశ్వరి ఆయోగ్యేద ధర్మకైద్యు. కాపు యొకటి నెలకొల్పబడినది. వారి యందార న్నవరమును నకు సర్వేశ్వరుడు సర్వేశ్వర్యాశోగ్యమును నొసంగు గాక— ఒక విలేఖకుడు.

ఆదలిసెంటుగారి అభిప్రాయము

సెంటుఫర్డు ప్రభువు రాజప్రతినిధినిననుండి తొలగించ వలెనని కాంగ్రెసులో చేయబడిన తీర్మానమునుగూర్చి విసెంటుగారి అభిప్రాయమును వైస్రూ ఆఫ్ యండియా ప్రతినిధి సంపాదకుడు తెలియగోరెను. మహాశభలో తొమ్మిండుగు రతనిని కలెక్షనుగ నిరసించుట సమంజసముగ లేదు. వారిప్ర) సంకము అతిశయోక్తులతోనుండి పూర్వమును వెల్లడించెను. మంబాయిలో కలె-చర్యలు జరిగెనని గత ఏప్రిల్ నెలలో కదంతులు బయలుదేరినపుడు నిజస్థితిని తెలిసికొనుట కొక సంఘము నేర్పరుతవలె నని నేను నూచించితిని. సంఘమువారు ఘోరములు జరిగెననియే నిర్దేశించిన ఈ సెంటుఫర్డు ప్రభువును కర్మక విచారణచేయదగినట్లే గాని మాంటురు విచారణ వలన నావదంతులు సర్వమునకు చాలమూలముగా నుండెనని తేలిసెంది. ఎటులైన నకనివై బాధ్యత మోపబడుకరకును అతనిని తొలగించవలెనని మనము కోరగూడదు అట్లకనివి విచారణ చేయుటకు నిశ్చయించబడినచో బ్రిటను దొరతనమువారతనిని తనిలోనుండి తొలగించిబండెడ నగరమున విచారణచేయవలెను. అట్టిచో నిపుడతనిని తొలగించవలెనని మనము కోరరాదు. అతనిని తొలగించవలెనని కోరుటయే సమాధిరమని నాయ్పు మండి "లం తి న ను గూడ యిద్దరు ముగ్గురు చి రితి నాతీర్మానమును గూర్చి విరసిం నుట స ము చి రము. అట్లుచేయక కేవలము దుస్సహ కటువాక్యముల నిం దింపదగినది. అతడు సార్వభౌముని ప్రతినిధి. సెంటు-గోపముల ను తొలగించినవాడు. అట్టి-నిని సర్వభౌత ప్రతినిధి సభ వారిట్లు నిరాకరింపదగినది విసెంటుగారు నుడిసిరి.

కిరస్వామి అశ్వరూపారు:— సర్ పి. నె. కిరస్వామి యయ్యగారు మంగళవారము రంగము వెల్లిరి. వారు ఆసర విజా నాయకుగారిని దర్శించుట కోరిరిట.

కుమారులో నతివృద్ధి:—సంవత్సరాది నుండి యు- కుమారులో పెడతెరపిలేకుండ కర్షించుచుండెను. కడవలలో క్రైత్యురించుట్టు కర్ష చు కడుచుండెను.

National Congress.

Declaration of Rights.

Continued from Saturday's Issue.

AMRITSAR, January 1.

Mr. Jinnah in seconding the amendment said that the question was of vital importance and responsibility rested upon the Congress to come to a right decision. Mr. Tilak on his way to Amritsar had sent a telegram to the Secretary of State, Mr. Montagu, promising responsive co-operation. Why, in the name of heaven, should not the Congress give the lead to the country in this direction? There was a school in this country whose whole intention was to obstruct. He had to the best of his ability tried to study the Act and it was his view that they would not have to wait for ten years for the enquiry. He appealed to the Congress to give the verdict that they meant to co-operate. As regards thanks to Mr. Montagu, the thanks of the Congress was not to be given away cheaply. But Mr. Montagu had well deserved it and laboured in a manner as no other Englishman for India.

Mrs. Besant next moved the following amendment:—That this Congress welcomes the Reform Act as opening the gateway of freedom to the Indian Nation and as giving her power to walk on her own feet along the road to responsible Government, thus forming a substantial stage on that road and it earnestly begs the people to take the utmost advantage of its provisions so as to reach the goal in the shortest possible time. It places also on record its gratitude to Mr. Montagu and Lord Sinha for their strenuous work against greatest difficulties both in India and Great Britain.

Mrs. Besant said it might be asked how was it she supported the Reform Act now when she had declared that the Montagu-Chelmsford scheme was unworthy of England to offer and Indians to accept. Her answer was what they had got now was not the Montagu Report. They had practically all they had asked for and the Bill was worthy of England to offer. Mrs. Besant then went into a detailed analysis of what India had got under the Reforms Act. In the centre autocracy nominally remained but really the death blow had been struck. Continuing Mrs. Besant said as regards Mr. Montagu he was a friend of Indians and deserved their gratitude. If he had helped them to win their liberty, did he not deserve grateful words of thanks from India?

Mr. Bomanji supporting Mrs. Besant's amendment said if officials and the bureaucracy did not co-operate in working out the reforms then there would be time enough to be obstructive. He was afraid they were being misled. Mr. Bomanji then paid a tribute to the services of Mr. Montagu and Lord Sinha and said that they deserved their gratitude.

Mr. B. C. Pal moved a third amendment adding the following clause to the original motion: D. This Congress in the meanwhile recommends that the provisions of the Reform Act be used as far as possible with a view to secure full responsible Government at an early date, and it desires to record its thanks to Mr. Montagu for his labours in connection with the reform.

Mr. Pal said he had proposed his amendment because it has been asked what lead the Congress was going to give to the country. If they accepted his amendment, it would mean that the country would not boycott the reforms. They were going to contest every seat and let all those concerned take notice. Co-operation and obstruction did not destroy each other. They would co-operate. While co-operation would mean advancement of common cause and they would obstruct when the interests of the country demanded it. Mr. Pal took exception to the Royal Proclamation being brought in the reform resolution and declared that he was not prepared to take his stand on that proclamation. As regards thanking Mr. Montagu he had no objection. He had told his landlady's daughter in England when she brought tea, a bitter cup of tea, not thanks. In the same way he had no objection to thank Mr. Montagu and also in expectation of favours to come. He had no objection to thank Lord Sinha but that was not in his amendment.

Mr. Mohamed Ali seconded the amendment in Urdu.

Mr. S. Satyamurti supporting the original motion strongly opposed Mr. Gandhi's amendment and said by omitting the word "Disappointing" they would be doing a great disservice to the country.

Mr. Hadrat Mohini speaking in Urdu in support of the original motion declared they could not thank Mr. Montagu for the Act. He was not surprised at the amendment of Mr. Gandhi, because Mr. Gandhi was a Mahatma and would even thank his enemies.

Mr. T. Prakasam appealed to the Congress to accept the motion as amended by Mr. P. K. Telang and pleaded that they should work the reforms enthusiastically. If they used the opportunities given to them in a proper way, they would reach the goal of complete responsible Government soon. He supported Mrs. Besant's amendment expressing at the same time his doubt if it would find favour.

Mr. Rambhuj Dutt supporting the original motion said when the report was published he regarded it as a spurious coin and he found the same thing still though slightly increased in value. They would say they did not accept the reform. Then it would follow they did not thank anyone, but once they accepted the reform they thanked by implication. Pandit Rambhuj also complained that the Punjab had been differently treated.

The Hon'ble Pandit Malaviya accorded his whole-hearted support to Mr. Gandhi's amendment that the word "Disappointing" should be removed and also that a paragraph should be added at the end in the resolution thanking Mr. Montagu. The word "Disappointing" he said, was used to intensify dissatisfaction. That of course, was not the essential part of the resolution. The main opposition was to that part which expressed co-operation. Did they in fact, he asked, desire to co-operate or not? Would they seek election train electorates, go about educating them and sit in Councils? Would that not be co-operation? Co-operation included fullest and strongest opposition when necessary. Pandit Malaviya paid a generous tribute to Mr. Montagu and said India had reason to be grateful to him. They would start their agitation. They had already started it, but they must frankly and whole heartedly acknowledge the good that had been done. Pandit

Malaviya recognised the importance of the Royal proclamation and winding up his arguments declared that Mr. Gandhi's amendment stood on the strong and unassailable ground. It would be a calamity, a misfortune, if they had to divide, but he was sure some understanding was being arrived at.

Pandit Malaviya at this stage left the rostrum and after a Conference with Mr. C. R. Das, Mr. Tilak and others returned and announced that a compromise had been arrived at. He next turned to Mrs. Besant and asked her if he had her permission to include her name also in the compromise. Mrs. Besant declined. Pandit Malaviya eventually read out the resolution decided upon by compromise. It left Mr. Das motion untouched and contained the following new clause at the end, D. Pending such introduction this Congress trusts that so far as may be possible they will so work the reforms as to secure the early establishment of full responsible Government and this Congress offers its thanks to the Right Hon'ble Mr. E. S. Montagu for his labours in connection with the reforms.

Mr. Das having briefly spoken accepting the resolution Mrs. Besant's amendment was put to vote and lost, only a few voting in her favour. The resolution, which was the outcome of compromise, was then put to vote and enthusiastically carried, only Mrs. Besant and a few others voting against.

The Congress then proceeded to the discussion of other resolutions on the agenda. Mr. B. C. Pal moved a resolution protesting against the hostile attitude of some of the British ministers towards the Turkish and Khilafat question as disclosed by their utterances and most earnestly appealing to and urging upon His Majesty's Government to settle the Turkish question in accordance with the just and legitimate sentiments of Indian Mussalmans and solemn pledges of the Prime Minister, without which there will be no content among the people of India. The resolution was unanimously passed. Mrs. Hadrat Mohini being one of the speakers. A large number of resolutions (already wired) were then moved by Pandit Gokarnath Misra on behalf of the President and passed. Resolutions expressing the opinion that the promotion of Swadeshi movement was essential for national progress and recommending the revival of hand spinning and weaving recommending that the Government should take immediate steps to prohibit the exportation of milch cows in view of serious economic danger, reaffirming the Delhi resolution about the Ayurvedic and Unani system of medicine, reaffirming the Delhi resolution that Delhi should be constituted into a regulated province and appointing Mr. V. J. Patel, Gokarnath Misra and Dr. Ansari as General Secretaries of the Congress for 1920 were also adopted. The wording of the resolution about the Moslem League's resolution recommending the discontinuance of cow killing on Bakrid days was also altered. The Congress gratefully welcomed the League's resolution and recognised it as a great step on the part of Mahomedans towards the completion of Hindu Moslem unity. The Congress was invited to Nagpur next December. The usual thanks giving speeches then followed. The President in his concluding address said that the union of various communities was now an accomplished fact and God willing would never be broken. It was for the delegates to carry the message of hope to every nook and corner and he saw bright prospects ahead. Hard work was needed, but he was confident that every one would do his very best with single minded devotion to the cause of the country.

The session was dissolved amidst great enthusiasm at eight o'clock in the night.

"Recall of Viceroy" Passed. The Reforms Act Resolution.

Amritsar, December 31. The sessions again adjourned to-day for the fourth time with important business such as the discussion on the reforms still pending. Needless to say, such prolongation is unprecedented in the recent annals of the Congress. Delegates especially from distant provinces, are getting impatient, but it is expected that the sessions will be concluded to-morrow.

Some Impressions.

The outstanding feature of to-day's proceedings was the discussion over the resolution for the recall of Lord Chelmsford. Standing originally in the name of Mr. C. R. Das, the resolution was moved by Mr. Syed Hussain and seconded by Mr. K.aturi Rangai Iyengar. The Hon. Mr. Sarma opposed it because he thought it of a sweeping nature and although the audience he addressed were not willing to subscribe to the arguments and points he advanced, he was listened to without any serious interruption. A large number of speakers then followed in support of the resolution. Mr. S. R. Bomanji, Mr. Jitendralal Bannerji and Mr. Satyamurti vehemently attacked Mr. Sarma. Eventually, when the resolution was put to vote only Mr. Sarma, was seen voting against it.

The Jallianwalla Memorial.

Just before the sessions adjourned, Pandit Malaviya made a passionate appeal in Hindi for funds for the Jallianwalla memorial. The appeal met with instant response, Mr. Bomanji heading with a subscription of Rs. 25,000.

The Congress adjourned shortly after 4 o'clock and the Subjects Committee met an hour later. The proceedings are supposed to be private though details could be gathered in the streets of the town.

The Moslem League was At Home to the Subjects Committee members in their pavilion.

Prospects of Reforms Resolution.

Outside the Subjects Committee there is considerable speculation as to the fate of the Reforms resolution and amendments, the texts of which were down in to-day's agenda and have already been wired. Mr. C. R. Das will set the ball rolling with the resolution reiterating the Delhi declaration that India is fit for full responsible government and expressing the opinion that the Reform Act is inadequate, unsatisfactory and disappointing. Mr. Tilak is put down as seconder of the resolution and among those who will speak in support are Messrs. Satyamurti, Hadrat Mohani and Mahomed Ali.

Mrs. Besant's amendment welcomes the Reform Act as opening the gateway and earnestly begs the people to take the utmost advantage of its provisions and places on record gratitude to Mr. Montagu and Lord Sinha. Mr. R. K. Telang of Bombay is the seconder. The second amendment which stands in the name of Mr. Gandhi

recognises that even though the Act falls short of the requirements of the situation and is therefore inadequate and unsatisfactory, it is a definite step towards responsible Government and without prejudice to the right of agitation at the earliest opportunity, calls upon the people to co-operate with the authorities in making the reforms a success. This amendment also expresses thanks to Mr. Montagu and Lord Sinha. Mr. M. A. Jinnah's name is down as seconder and Pandit Malaviya as a supporter of this amendment.

It is expected the motions will be pressed to a division in the open Congress and that is why it has been decided to admit only delegates and exclude visitors and kisser delegates from to-morrow's sitting. To-morrow's proceedings are awaited with the keenest interest. Vigorous canvassing is said to be in progress by all three different sections. From what one could gather as a forecast, the prospects of Mrs. Besant's amendment are not rosy, but both the supporters of the original motion as well as Mr. Gandhi's amendment appear to be certain of victory.

Recall of the Viceroy.

Mr. Syed Hussain

[From Our Special Correspondent].

CONGRESS CAMP, December 31.

Mr. Syed Hussain, in moving the resolution relating to the recall of Lord Chelmsford, said in the course of his speech. So far as this resolution is concerned there is not one man, woman or child in this vast Assembly or outside who does not entirely endorse it. I undertake to say that the terms of the resolution represent no more than a bare statement of fact. It is absolutely necessary in the National interest that we should place on record that fact. His record of Viceroyalty is the very negation of what a Viceregal record ought to have been ostentatiously. In this country as representative of His Majesty the King-Emperor Lord Chelmsford has signally failed to manifest that sympathy and attitude that one is bound to associate with His Majesty. There was not one single idea or policy which Lord Chelmsford evolved from his consciousness. He has taken his inspiration from the surrounding bureaucracy and played to the worst traditions of that bureaucracy, with the result that to-day, after a number of years of administration, at a time when, by admitted testimony the people of India were predisposed as never before to the good-will for the British connection, Lord Chelmsford has brought this country to the verge of desperation so far as the continued maintenance of the British connection is concerned. He undid all the work done by Lord Hardinge who, in addition to being Viceroy in the real sense, was also a statesman, whose administration had been for the benefit not only of India, but also of the British Empire. If Lord Chelmsford allowed his name to appear as co-signatory to the Joint Scheme of Reforms, it was less from choice than from necessity. It was Mr. Montagu's persuasive eloquence that was responsible rather than the innate conviction on the part of Lord Chelmsford. After affixing his signature to the Joint Scheme, Lord Chelmsford took the earliest opportunity he could to back out of the commitment which his signature involved. There is corroborative evidence that Lord Chelmsford from the beginning to the end has not believed in Indian progress and did not wish the administrative institutions to be liberalised and he does not believe in the modern forms of representative Government. In the early days of his Viceroyalty Lord Chelmsford was responsible for inaugurating a repressive policy in regard to the Indian administration. During the few years of his administration almost every single leader of the Indian people, Hindu or Muhammadan, man or woman has been penalised and victimised. The climax of that administration was reflected in what transpired in the Punjab during the last few months. He must be bracketed with Sir Michael O'Dwyer for all that had happened in Punjab. If His Majesty's Government believe in a thing as the dawn of a new era in this country also believe in the possibility of the reforms be made a success it is their first duty to get of Lord Chelmsford from India, because those reforms have not the ghost of a chance of being worked decently, much less successfully, so long as such an illiberal Viceroy continued to occupy the position he does. From the point of view of justice, of historical truth and also from the point of view of the future of our own country and its progressive and representative institutions. The first thing we have to concentrate upon is to see that Lord Chelmsford goes out of India at the earliest possible moment. That object is likely to be better and more quickly served by the Congress speaking with all the authority behind it, demanding that Lord Chelmsford should be immediately recalled.

Mr. S. Kasturiranga Iyengar

The following is the concluding portion of Mr. S. Kasturiranga Iyengar's speech on the recall of Lord Chelmsford: The Jallianwalla massacres have been communicated to His Majesty's Government even nine months after they have occurred. The whole country is ringing with cries of indignation and resentment at the monstrous cruelty and ferocity of the British Officer concerned and yet Lord Chelmsford has not shown the slightest sympathy of having been touched by it. He has cared to visit the Punjab and endeavour to acquire himself with the actual conditions of the people to all sympathy to the victims or their families. On the other hand, he has shown extreme solicitude for the officials who committed the atrocities, and by an Act of Indemnity which was opposed to all principles of justice and fair play has attempted to screen and whitewash the men whom have shown themselves monsters in human form.

In the light of these facts and circumstances which are absolutely undisputed with regard to his administration as Viceroy, Lord Chelmsford has rendered himself to much severer condemnation than is involved in the resolution demanding his recall. The Congress would be failing in its duty and would forfeit the right to be the exponent of the people's voice in the country, if does not pass the resolution which has been worded in mild form. The country has already given its judgment on Lord Chelmsford as a Viceroy in an unambiguous manner. One of the distinguished leaders, whose name and responsibility is unquestionable, has charged Lord Chelmsford in a public meeting recently has cursed to the country. In his recent tour throughout

country which was in the nature of a joy-ride. Lord Chelmsford arrived in Madras, and he must have had an idea of the opinion of the people brought vividly home to him. In the nature of the reception given to him on the day after his arrival in Madras the leading Indian paper in the Presidency declared that his presence was most unwelcome in the city, that by his administration, he had shown himself unfit and unworthy to be the representative of the King Emperor in the country and that he ought to lose no time in laying down his office even if he is not recalled. It would be an act of supreme unwisdom on the part of His Majesty's Government to allow Lord Chelmsford to continue in office at the time of the inauguration of the new reforms, whatever of value they may be, it will be ridiculous that a Viceroy who has done his best to obstruct and whittle them down should be given the privilege of introducing them and he vested with the power of diminishing their responsibility in various ways. I will here conclude by saying that the matter of the administration of Lord Chelmsford brings forcibly to the front the question as to whether the appointment of the Governor and the Governor-General should in future be left to the uncontrolled discretion of the Ministers in England and whether they should not be controlled by the influence of the popular opinion in the country which they are called upon to rule. In these days when the principle of Self-Determination, as applied to Nations and people, is getting increasing recognition, not only the appointment but also the continuance of their tenure must in future depend upon the opinion of the people concerned.

Hon. Mr. Sarma

The Hon. Mr. B. N. Sarma, rising to oppose the motion said: He wished to place before the Congress both sides dispassionately. In Lord Chelmsford's recall was based on his attitude towards the Punjab he would have no quarrel on the subject. But they have produced themselves from doing so by resolving yesterday to await the report of the non-official and official inquiry. He himself has not, during the past four years, been able to see eye to eye with Lord Chelmsford's Government and in the Imperial Council he had opposed the grant of £100 and 45 millions to Great Britain on the ground that India should first have representative institutions. He had also opposed the Rowlett and Indemnity Legislation, but he had come to the conclusion that Lord Chelmsford's administration had been a total failure or had not been productive of a single good measure. He can understand their saying that when the good and bad measures of Lord Chelmsford were balanced, he had measures were more and the scale went against him, but he was against total condemnation Lord Chelmsford's Viceroyalty. His Viceroyalty had been a continuous troubled period of War, famine and pestilence, and difficult currency problems. Continuing, Mr. Sarma said that he was not there to defend Lord Chelmsford's policy or justify it and proceeding to recount the good actions of Lord Chelmsford's administration. Mr. Sarma said that credit was due to Lord Chelmsford's Government for imposing the excise cotton duty. He also introduced the principle of the right of India to protect her industrial interests against the rest of the world by the Raw Skin and Hides Act. It was also due to Lord Chelmsford that the contract for running the East Indian Railway was renewed for a short period only. Lord Chelmsford had fought for Indian interests. Whether he succeeded or not, Lord Chelmsford also expedited the furtherance of the industrial interests of India by appointing a special officer to deal with the recommendations of the Industrial Commission. Credit was also due to Lord Chelmsford for supporting Sir Sankaran Nair in liberalising the original reactionary Pains University Bill; he also worked much for getting Indian Commissions in the Army and in this question he had to overrule his military advisers. To understand Lord Chelmsford's attitude towards the reforms one had to remember that he was a Conservative Liberal wishing to do good to India but when Mr. Montagu was present in India, led by Lord Chelmsford signed the Montagu Report. Then in absence of Montagu and with Sir William Meyer, Lord Chelmsford, owing to his advisers thought that he was doing the right thing to India by introducing safeguards in the reforms and signed the despatch March 1918. Lord Chelmsford's mentality was revealed by his telegram of November 25th to Mr. Montagu that he would co-operate in giving effect to the Joint Committee's recommendations and urging that the Reform Bill be passed immediately. It had also to be remembered in Lord Chelmsford's favour that when five Provincial Governments were totally against the principle of equality or the introduction of responsibility, Lord Chelmsford's Government supported it strongly and no one could say what would have happened if Lord Chelmsford had sided with the Provincial Governors' reactionary proposals. These represented what could be said in favour of Lord Chelmsford. It was of course true that Lord Chelmsford had the weakness of supporting his advisers and consequently his actions varied. His action varied according to the nature of his advisers, but it did amount to more. There can of course be no excuse Lord Chelmsford's attitude towards the Punjab. He himself told Lord Chelmsford, continued Mr. Sarma, the administration of justice has never fallen so low brought into such contempt as the administration of justice during the disturbances. In the course of private conversation Lord Chelmsford had told speaker that he did not believe in a mere expression of sympathy but believed only in sympathetic action. As regards the Punjab Lord Chelmsford's object was to have been to let the man on the spot liberty to deal with the situation arising and after all has been over to ascertain by an impartial inquiry and then deal with them as the Committee recommend, and they had the Hunter Commission Enquiry into the disturbances. That was the only way he could explain Lord Chelmsford, only they had to remember that Lord Chelmsford incurred the odium of Anglo-India in releasing Mr. Beart. Concluding, Mr. Sarma repeated that he had no quarrel with the Congress if they asked for Lord Chelmsford's recall on the Punjab question, but they had decided to wait the report of the Hunter and Non-official Commissions and hence he had put off the case before them. Mr. Sarma was heard patiently except for one or two mild eruptions.

Mr. S. R. Bomanjee

S. R. Bomanjee, who spoke next to Mr. Sarma on resolution urging the recall of Lord Chelmsford. I was put on this resolution to support, but I have

a different function to perform. I will first meet some of the accusations levelled against you for passing this resolution that Mr. Sarma had the hardihood to bring forward. My work is very simple, Mr. Sarma had not one single word of positive fact, and he could not point out one single specific aspect of Lord Chelmsford's administration which he could support. However, I will make bold to say that Mr. Sarma is the only one man in this vast Assembly who was got one word to say (hear hear) in Lord Chelmsford's favour. I will go further and assure you, unless I am misreading you and you are also misreading the sentiment of the people of India, that there is not one among the men, women and children of India who will support Mr. Sarma. [A voice, for he is an honourable gentleman.] I have not one word to say against the honesty of purpose of Mr. Sarma. But I say Mr. Sarma has misdirected his zeal, I have no doubt that he speaks from the bottom of his heart, but that does not shut him out from being attacked on the ground that his opposition to the resolution is altogether against the wishes and sentiments of the people of India. What does Mr. Sarma tell you with regard to the points he wants to urge on behalf of Lord Chelmsford? He says Lord Chelmsford introduced the excise duty on cotton. I differ from him. We, the people of Bombay, know more about the excise duty on cotton than Mr. Sarma. The question of excise duty on cotton goods was first moved by Lord Hardinge, and all despatches with regard to the excise duties were sent home by Lord Hardinge, and Lord Chelmsford only signed the last decree just in the same way as Lord Amthill signed the Partition of Bengal. You cannot say that Lord Amthill was responsible for the Partition of Bengal. In the same way Lord Chelmsford cannot be said to be responsible for the introduction of the excise duty. Then Mr. Sarma talks about the great preference introduced into India for the protection of Indian industries. I did not want to speak on this subject of a highly controversial nature and I have spoken about this in my evidence before the Industries Commission. I am very glad that before this Assembly Mr. Sarma has given me opportunity for exposing the fallacies of the argument of Sir Thomas Holland. You are great consumers of leather to-day. You are given preference of ten or fifteen per cent. duty in England, America, Germany and France. What is the result? England imports your leather and pockets all the profits by selling it to America, Germany and France, which would otherwise go into your pockets. That is Mr. Sarma's preferential tariff. [Laughter.] Then he talks about the East Indian Railway. That question was so far gone that if the Members of the Council had taken up the stand which Sir Ibrahim Rahimullah had taken up in the Legislative Council, that question would have been settled and the East Indian Railway contract would have been settled for us at least for 5 years and would never have been given to the same company. As regards the hundred million pounds grant it was extracted from you. With regard to the imposition of restrictions of gold and silver, will you, Mr. Sarma answer me if there is any country in the world that imposes restrictions on the import of gold and silver?

[Mr. Sarma: Through the Secretary of State's behalf.]

I do not understand all that. Every country in the world put an export duty on silver and gold, but there is no import duty here. You stop the importation of gold and silver into the country except under these restrictions. Then Mr. Sarma tells us that Lord Chelmsford could not do anything for us because there was war, because there was famine, because there was pestilence and then because there were monetary trouble. Supposing we admit Mr. Sarma's argument, what did Lord Chelmsford do with regard to the famine and pestilence? You are aware that preventive measures against influenza were not taken in time, and several millions of your people had died before any serious attempts were made to give them any help. This is one of the points which Mr. Sarma wants to make out in favour of Lord Chelmsford. About the monetary good that Lord Chelmsford is said to have done, you are aware that during the War the Calcutta European Scotch merchants made the greatest money out of the gunny trade. Jute before the war was never over Rs. 16 per maund. By shutting the export of raw jute to countries like America there was a glut of jute in the Calcutta market. This was created for the special benefit of the jute manufacturers of Calcutta. You found that in two years the whole jute peasantry of Bengal was reduced to absolute starvation. [Cries of 'shame!']. At the time when the jute merchants made an enormous amount of money unsurpassed in the history of jute industry, the price of jute was reduced to five or six rupees, and this is the result of Lord Chelmsford's interest in industrial activity, for which we have to be thankful to him. Then there is another thing. There was one man in India who stood to his gun with regard to the Punjab. There was Sir Sankaran Nair who stood to his gun. How did Lord Chelmsford stand by him? He believed in a way that Sankaran Nair had to tender his resignation because of his hostile attitude. If Lord Chelmsford had stood by him would the Executive Council have opposed him. What have you to say to that, Mr. Sarma? [Laughter.] Another point which Mr. Sarma wants to urge on behalf of Lord Chelmsford is that, when the Reform Act was passed, he sent a telegram on the 25th November. When he found that he was being defeated, disgraced in the whole Parliament of England, Lord Chelmsford said: "Oh I am quite prepared to work the Reform." This is a great point in his favour. [Laughter.] Then Mr. Sarma alludes to a private conversation with Lord Chelmsford and speaks about his sympathy. Can you point out to Mr. Sarma, one specific act of sympathy? [Cries of "No" and a voice "Rowlett Act"]. The last thing that Mr. Sarma urged in defence of Lord Chelmsford was that he gave you the Hunter Commission. Believe me Lord, Chelmsford had nothing to do with the institution of the Hunter Commission. All your delegates in England, both of the Moderate and of the Congress Deputation, worried the life out of Mr. Montagu and asked for an amnesty and a Commission. Rather than giving us an amnesty Mr. Montagu gave us a Commission. That Commission was opposed by Lord Chelmsford at the start, and it was because Mr. Montagu was firm, backed up as he was by the Indian Deputation both Moderate and Congress, that he foisted it on the Government of India, much against the will of Lord Chelmsford I have now done with Mr. Sarma's arguments. In this resolution you mention that Lord Chelmsford has completely forfeited the confidence of the

people of this country, I go further, and say Lord Chelmsford has completely disgraced the trust reposed in him by his own Sovereign and the people of England in having ruled India in the way he did. It is not only in the name of the people of India that this censure must come, but also in the name of the people of England, because he has forfeited and disgraced the trust reposed in him by the people of England and by the Sovereign. I go further and say that it is a desecration to associate Lord Chelmsford's name with the Montagu Chelmsford Report. I say he had no more to do with the Montagu-Chelmsford Report than you or I had. [Laughter.] I say that the name of Mr. Montagu should be enthroned in your hearts with feelings of reverence and gratitude, and I am not going to allow Lord Chelmsford to share one iota of that gratitude.

Other Speakers

Dr. Kitchlew said he never expected that he would be present before this vast gathering to speak, but as he was now present there and had heard Mr. Sarma speaking in favour of Lord Chelmsford's administration, he thought he should come forward and speak out the truth that Lord Chelmsford should not only be recalled but impeached before Parliament. Lord Chelmsford had not an iota of sympathy for the people of India. He had taken away all liberties of the people and tried to kill political life in India. It was he who had helped the Rowlett Act to pass and had insulted Pundit Madan Mohan Malaviya in the Imperial Council when he opposed the Rowlett and Indemnity Acts. When they first heard the name of Lord Chelmsford, the people truly said that he was a third rate man. It was true Lord Chelmsford had some hand in the Montagu Chelmsford Reform Scheme, but it was he who had also signed the despatch of the 5th March propounding reactionary proposals. He asked the audience to pass the resolution unanimously, which was so ably moved by his friend, Syed Hussain. He would however, ask them to pass a resolution for his impeachment, but if they could not do that, they must accept the resolution.

Mr. Jitendra Lal Bannerji said while Mr. Sarma thought the resolution too strong he was of opinion that it was too mild. Lord Chelmsford ought to be prosecuted for high crimes and misdemeanours.

Maqbal Muhammad said he had come forward to support the resolution on behalf of the young men of India. Lord Chelmsford was thinking of murdering Mr. Beant when Indian soldiers were shedding their blood in France and Flanders. They could not approve of the administration of Lord Chelmsford who was responsible for the passing of the Rowlett Act. Lord Chelmsford never cared to sympathise with the people of the Punjab, nor did he ever come to see what was happening during Martial Law days. By his policy of repression and want of sympathy he had forfeited the confidence of the people and, therefore, he must be recalled. He heartily supported the resolution.

Mr. B. C. Pal, in further supporting the resolution for the recall of Lord Chelmsford, said:—As he was himself a sufferer under the Chelmsford regime, being excluded from Delhi and the Punjab and prevented from rendering services to his brethren in those provinces, he wished to refrain from commenting on the resolution on his own behalf, as it might be said that he was smarting under a sense of personal wrong. He would, therefore, leave Lord Chelmsford to the judgment of his Indian people and the British public. He would also leave Lord Chelmsford to the judgment of his own conscience in his retirement and to the judgment of God.

Mr. Satyamurti

Mr. S. Satyamurti, in further supporting the resolution said:—He was there to tell them that Madras was one with the other provinces in demanding the recall of Lord Chelmsford, and to repudiate Mr. Sarma's futile and factitious opposition. When the Viceroy was in Madras the Premier Club, the Cosmopolitan Club had refused to extend a welcome to him to a social party even. Under Mr. Kasturiranga Iyengar's lead the Provincial Congress Committee, Madras did not extend the usual welcome to him, and the Madras Mahajana Sabha, in spite of Mr. Sarma's efforts, did not offer anything more than a welcome as the King Emperor's representative. Madras with one voice demanded the recall of the arch offender, Lord Chelmsford. India had had many bad Viceroys, a Dalhousie and Hastings, but Lord Chelmsford outlived them by repeating, in spite of the dawn of the 20th century, atrocities done by his predecessors fifty years ago. Lord Chelmsford's reply to the Press Deputation was offensive and insulting and unworthy of and unbecoming of a gentleman, and the provisions of the Press Act have been so grossly abused that there was not almost a single paper which was not bruised by the Press Act. Lord Chelmsford was also the author of the Rowlett Act which led to the resignation of Mr. Sarma for twenty-four hours. Certainly Mr. Sarma sympathised with the Congressists' anger at Lord Chelmsford's maladministration did not so easily cool down, and as to his part in the Reforms Lord Chelmsford had acted all along as a step-mother to it, and it was he that sent the reactionary memorandum behind their back, and thanks to Sir Sankaran Nair, it was consigned to the waste paper basket and the Nineteen Members' Memorandum took its place. In the reactionary despatch of the 5th March Lord Chelmsford ate every word of what he had written in the original Montagu Report. Lord Chelmsford was directly responsible for the resignation of Sir Sankaran Nair, and the three definite accusations against Lord Chelmsford were firstly, that he applied Martial Law to the Punjab without justification, for which alone he ought to be impeached and tried; secondly, while the people of the Punjab had been vigorously protesting against the O'Dwyer regime, Lord Chelmsford met it by extending his tenure of office as Lt. Governor, and thirdly he had not yet visited the Punjab to ascertain matters for himself. He would, therefore, impeach Lord Chelmsford of having sullied his honour and made mock of the people of India and, like Mr. Pal, he was not content to leave Lord Chelmsford to the judgment of God. If Mr. Montagu was anxious, if His Majesty would see His Proclamation given effect to by the people and the Reform Act worked with good-will, the least they could do was to recall Lord Chelmsford immediately and send him to his well-deserved obscurity as a subaltern pending his impeachment.

Mr. Chakravarti

Mr. B. Chakravarti, in further supporting the resolution, said: Even leaving alone Lord Chelmsford's responsibility for the Punjab atrocities, the first and

[Continued on page 11.]

రంగుల చిత్ర వటుము
 చిత్ర 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.
 వి. పి. శివరావు ప్రభుత్వము.
 ఆంధ్రప్రదేశ్ కళా కార్యాలయము,
 పోస్టు బాక్స్ 212 మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.
 మొదటి యొ దాంధ్ర మహాజననభలయందలి
 సాహిత్య సంపాదకులు, సభాభ్యుత్థులు, యజమాన్య
 ముఖ్యులు, వారి శిష్యులు, సభా శిష్యులుగలవు.
 వల రూప 1-8-0. పోస్టేజీ కేసు.
 ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కళా కార్యాలయము, 1, రంజన్ బిల్డింగ్,
 మదరాసు.

ఈ దిగువ కనుపఱచిన రంగులు మా వద్ద తయారుగా నున్నవి.

డైరెక్టు రంగులు

- కాంగో రెడ్
- 2 డైరెక్టు బ్లూ
- 3 " గ్రీన్
- 4 " బ్లూ
- 5 " బ్రౌన్
- 6 " మాజెంటా
- 7 " ఎల్లో
- 8 " వైలెట్
- 9 బెన్జోకర్మైన్
- 10 స్ట్రైట్ బ్లూ ఎఫ్. ఎఫ్.

ఆసిడ్ రంగులు

- 11 ఆసిడ్ ఆరంజి
- 12 మెటానల్ ఎల్లో
- 13 స్కార్లెట్ ఆర్. ఆర్.
- 14 ఫాస్టరెడ్ వ
- 15 ఈసైన్ లేక సాంపింగు రెడ్
- 16 సోల్యూబుల్ బ్లూ ఫార్ యి. క్

బేసిక్ రంగులు

- 17 మాలాచైట్ గ్రీన్ క్రిస్టల్
- 18 మాజెంటా క్రిస్టల్
- 19 బొరాఫ్
- 20 మెటెల్ బ్లూ
- 21 మెటెల్ వైలెట్
- 22 ఆల్ కెలి బ్లూ లేక సిజింగు బ్లూ
- 23 సాఫ్ట్ బ్లూ

లెడర్ రంగులు

- 25 బిస్మార్క్ బ్రౌన్ లేక లెడర్ బ్రౌన్
- 26 క్రైస్టల్ లేక లెడర్ ఆరంజి

నల్ ఫర్ రంగులు

- 27 స్పెక్ బ్లూ
- 28 " బ్లూ
- 29 " గ్రీన్
- 30 " బ్రౌన్
- 31 " రోజ్ రెడ్
- 32 " ఎల్లో

వాట్ రంగులు

- 33 వాట్ బ్రౌన్ పేప్
- 34 " పాడర్

దరఖాస్తులు పంపిన తక్షణం కాంపియ్ కంప్యూ ధరలు తెలుపబడును.

డోలట్రామ్ కాషిరామ్ అందు కంపెనీ,
 రోజ్ బిల్డింగ్, అపోలో స్ట్రీట్, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

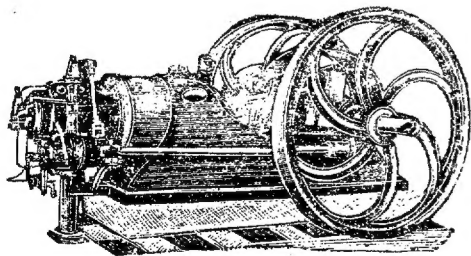
Dolatram Kashiram & Co.,
 Rogay Building, Apollo St, Fort, Bombay.

ఇంపీరియల్ క్రూడ్ ఆయిల్ ఎంజనులు

1948

వయం తక్కువ ! నమ్మకము అధికము ! ఫలము ఎక్కువ !

(కృత్యపు శక్తికి సమానంబి తయారు చేయబడినవి.)

క్రొందింగు మిల్లులు, ఆయిల్ మిల్లులు, అన్ని రకముల
 కంపులు, కలర్ క్రొందింగు మినుములు, సా బెంచీలు, బేలింగు
 మెన్సులు, సి రెండరు నూ నెలు, బెల్టింగులు, మిల్లు బెన్సు స్ట్రోక్స్
 మొదలగు ఇతర అన్ని రకముల మినుములు మావద్ద తయారుగా
 యున్నవి.

P. G. Masker & Co.,
 Engineers & Contractors,
 Appollo Street, Fort, Bombay.

అష్టాంగ మెడికల్ స్టోర్స్ లిమిటెడ్ ట్రిచూరు.

కొచ్చిన్ స్టేట్.

మెడికల్ స్టోర్స్కు వైద్యకళలకు, వైద్యులకు కావలసిన శ్రేష్టమైన వనమూలకలు,
 ఔషధకాయల నూనె, తేనె, ఆవునెయ్యి మున్నగు మేలైన వస్తువులు మా వద్ద తయారుగా
 నున్నవి. ధరలకట్టి ఉచితముగా పంపబడును. ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు ఇంగ్లీషులో నడవవలెను.

Correspondence to be in English
 Ashtanga Vidyasala Ltd, Chemists & Druggists.
 P. O. TRICHUR. Cochin State.

NATURAL. (1160)
OIL PAINTINGS

AND
 LIFE LIKE

Bromide Enlargements

SPECIALITY

AT
A. RATNA & CO.

157, Broadway, MADRAS.

Telephone No. 620.

Post Box No. 116.

Telegraphic Address:

'RATNACO,' Madras.

గౌతా కంపెనీ, (1147)

6 రాటన్ బజారు చెన్నై కట్టణము

ధరలు చాల తగ్గింపబడెను

ఎలెక్ట్రా వేచ్ఛెడు, గ్రాండు, గౌతా రీయవాచీలు
 బహుమతులు చాల తక్కువ ధరలకు విక్రయింపబడును.

కొన్నిటికి ధరలు 100-కి

10, 25, 30, 40 వంటకు సూచితగ్గింపబడినవి.

మీరు మా ఆంగడికి వచ్చిన మీకు ఉచిత లాభము కలుగును

ఇదివరకే రాజధానిలో నిట్టి సౌకర్య మెన్నడును మా
 పట్టణము. కాన నీసౌఖ్య పడవాయును ముఖ్యముగా మా
 మోగింపును. శ్రీలంకాకారులు తురుతుల కావ్యకర.

Grand Reduction Sale
Gautha & Co.,

6, Rattan Bazaar, Madras.

Of Electra, West-End, Grand and Gautha Love
 Watches, of different varieties and patterns at Special
 reduced Prices.

Some Goods Sold 10, 25, 30, 40, per cent.

Deduction on Prices marked according to the
 nature of Goods, since a large Consignment of first
 goods expected from factories.

You will be benefitted by GOING TO OUR SALE
 ROOMS.

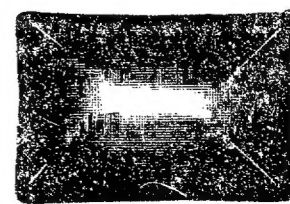
Avail this Grand Opportunity. Ever Offered in the
 Presidency.

For Ladies a Jewel and for Gentlemen a necessity

ఆశ్చర్యములతో నాశ్చర్యము.

వివోదమైన గాలి తలగడలు.

పిటియందు కొకాయితొక్క మరచిలను పిటికే
 కావలసినవలకు గాలిని నింపుకొని మరను మునుపటికంటె తిసి

మీరు మొదల మిక్కిలి సౌఖ్య
 కరమైన తలదించు దీగును. ఆ
 క్కరలేనవృద్ధుడు మరనుతీసి
 గాలియంతయు పోయినక
 తేలులో గాలి కలిసి
 గాలి యందు
 ఇది కలలో

ప్రయాణికులకును తదితర ప్రజాసామాన్

ప్రయాణకరమైనది. ఒక పాకెట్ కీ. 0-10

వలదిండు 1-5 అణాలు 0-8-0,

(536) చిరునామా

నెం. 6, 204 పోస్ట్ మే. క్రిష్ణ

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు మరమాషధము

తల నొప్పుము
తల నొప్పులకు
జేరు పొందినది.
గుణము లేకుండిన
మీ వైకము మీకు
ఇయ్యబడును.
వనమాలికలచే
చేయబడును.
నునానన గలది.

గుణ మధికము
పంచభాషను
చూచి కొనిన
మోస ముండదు.
ఒక సారి పరీక్షించి
చూడుడు.
చక్కని డబ్బీలో
వెల ౧౦ అణాలు.
అన్ని దుకాణముల
లోను దొరకును.

అమృతాంజనము డి. పో.

6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

109, ప్రేరి కోస్తా, పోస్టు, బాంబాయి.

మిక్కిలి ప్రశస్తిమైన మరమాషధము

ఓటోదిల్బహారు (విజ్ఞప్తి)

మరమాషధముల కన్నిటికి నిది రాజు

ఇండియాలో ముఖ్యమైనది అన్ని పదార్థములందును చాల
వలెముగాను ప్రశంసా కరముగా నియ్యబడినది.

దీనిలో సారాయి సంబంధ మేమియును లేదు గాన అచార
మలంబరమునూడ దీనిని నిరర్థకముగా నుపయోగించవచ్చును. ఈ
విధములగు పువ్వులను నువాసన దీనియందు గలదు. పుటికెందు
చుక్కలు కేబురుమామిద వేసిన చాళాను. అప్పుడే కొనితెచ్చిన
పువ్వులకును వ్యాపించు వలెమరమాషధ తరిమలే మరమాషధముగ
వ్యాపించుచుండును. దీని నువాసన నిలుచునంతకాలము మరమాషధ
మరమాషధముగాను నిలుచును. వైద్యనైజ (అరబిక్) మరమాషధ, రు 2-0-0
మరమాషధ రు 0-12-0 చిన్న నైజ రు 0-8-0 చి.పి. చార్జి రు 0-5-0.
మిథులమునందు వారానినో (కొరి) సోలో ఏజెంట్లకు ప్రాముఖ్యము.

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ అండ్ టెమికల్ కంపెనీ,
(D 126 W 100) 155 జమ్నామనీడు, బాంబాయి.

మీ కవసరమయినచో

యంత్రసంబంధమైనట్టిగాని కరగి పోతపోయినట్టి గాని వస్తువులను గురించియు,
ఉప్పు, ఇనుపవాసనములు, వంపులు వంపులుగ వంచబడిన రేకులు కోణములుగా
నున్నట్టి ఇనుపకమ్మలు ఇంకను వివిధమైన ఇనుప సామానులను గురించిన అన్ని
విషయములను గురించియు ఈ క్రింది కంపెనీవారిలోనే సంగతిసందర్భముల నెలహా
నాలోచింపవలసినది. వీరు సామానులను మిక్కిలి తక్కువవెలల కిచ్చుటలోను కోరి
నంతనే వానిని సకాలములో సరఫరాచేయుటలోను గొప్ప పేరు మోగినవారు.

విలాసము:— ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ
సోల్ ఇండియా ఇండస్ట్రీయల్స్ లిమిటెడ్, తివాల్పెట్టె నెం 55కి రు,
మదరాసు

ఈ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక పేరు కూడ నుదహరింప గోరుచున్నారు.)

వీరసంయుక్తనాటకము.

మోచెర్ల హనుమంతరామకవికృతము :

ఇది యామాయాపరమైన తల్పడితగు జాతకము గ్రహ
యభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగా వృద్ధిగానున తెల్లమోడి
స్థానాధ్యక్షుడును విరివిహము సకపి వీరస్వర్ణమును జూజు
కొన్న భారతీయ వాసిమనీయును సంయుక్తా జేసి చరిత్రము.
ఈ యమ్మయే మన భారతభూమికి క్రిందపడి జేసినకొలెను.
భారతీయ గౌరవముకొలెను— పోరాడి మహమ్మదీయ సేనా
సమూహమును బహుశంకలు కావించిన 3 దేవదత్త వీరసాధ్వీ
మణి. ఇందు బృద్ధిరాజుకొన్నారితోకా— సంయుక్త పతి
భక్తి జయచంద్రుని యోధ్యతనినము మూర్ధక— ఈశ్వరభట్టు
దుర్వాప్తలక్షణము— జేవకర్మ— కర్మకమానులను విశేష
రితబడినది. జేవకర్మ రాజభక్తి పితృభక్తి కుమితృభక్తి మన్నన
వాని కాటపట్టును ముఖ్యతైరిని ప్రదర్శకయోగ్యముగా రచిం
చబడినది. వెల రు 1-0-0.

రలయవాడు— ఎమ్. హెచ్. రావు అందు సన్ను,
196 కాకినాడ అని ప్రారసించుచున్నాడు.

విప్రదీప్త సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనాషధి సారసపరిల్ల

అతిమృతపు రక్తములను జనించు వాన్యములకు
డిటములంటి మందు. తురుపులను, మచ్చలను, గండములను
పుట్టను, (పొర) మొప్పులను అన్ని విధములను గలగు నర్మ
కోరములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

కనీషధి సార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము.
సావంతుని ముఖ్యతైరిని అన్ని విధములైన దోషములను
పోగొట్టును. కీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధక
అని కాల్చెనంబంధమును శృంగులను పోగొట్టిన క్షణము
పుట్టవచ్చును. కీరరాశ్యమును గలగు జేయును. 18 కోణాల
కు చెందుటకు 4 కోణులు బుద్ధిలో అమ్మబడును.

పొత్తెరు.— పి. డి. సావంత్,

14. వననవాడి, నెం 2 బొంబాయి

Proprietor: P. D. SAVANT,

Faneawadi, No. 144, No. 2, BOMBAY

పాళ్ళపు వేంకటాచలవణ్ణితులవారి

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాషధములు.

1. లక్ష్మీవిలాసరమము:— లక్ష్మీవలకుల ప్లేగుకోగల

ఈ లక్ష్మీవిలాస రసములను నిశాగులైయున్నాడు. ఒకే
యొక లక్ష్మీవిలాస రసముగల సీసా తమయొద్ద నుంచేనేని
ప్లేగుకు కార్యతైరిమైన సిద్ధాషధము. జేవకర్మ లేదని
తామే సంకోచముగ బుద్ధిగలరు. దివ్యరము, మూడవ
కాల్చన ద్వారములు, సన్న పాకము మొదలగునవి తప్పక గుణ
మగును. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇళాం. (594-501)

2. క్రిమినాశకైలము:— ప్లేగుగడ్డలకును, చురుల నొప్పి

పొపుటకును మంచిమందు. సీసా 1-కి 0-8-0, 5-కి 1 ఇళాం.

3. వైకాగ్ధరాననము:— దీనిని నేనించినపుటి నుండియే

మూత్రమును కట్టిక (కలరా) వాంతిచేసి, కీరభేది, అల్లర్ల
భేదులు గుణము కాగలరు. సీసా 1-కి 1-0-0, 5-కి 1 ఇళాం.

4. బాలగుభోదము:— చిడ్డలకు బలకాగి; తిమ్మిని

మందు. మందము, మలబద్ధము, అల్లర్ల భేది, కృశ్యము, కడు
పుట్టియుండుట, ఆకలిలేకుండుట మొదలగునవి గుణములను
చిడ్డలు పుట్టినవారగుదురు. సీసా 1-కి 0-12-0 5-కి 1 ఇళాం.

5. సో కామశుభార కస్తూరిమాత్రము:— చిడ్డలకు మందు

మృదువైనవారికి, బాలింతలకు ఉత్తమగు
కారి. మందము, పడికము, దగ్గు, అల్లర్లము,
కీరవాతిం, సార్వభౌమము, మలబద్ధం, ద్వ
రం, చలిజ్వరము, చుర్బలము మొదలగు యిం
కవశేక కోగములను గుణము చేయును.

250 మాత్రము గల సీసా	0-4-0
కళాము కర్మకో 5-కి	1-8-0
" " 12-కి	2-18-0
" " 25-కి	5-8-0

క్రిమి వేంకటాచల వాడ అనుపాసనము తెలిగున పంపబడును.
శ్రీ సీతారాధున వైద్యశాల, మైసూరు.